

Naš tednik

kulturno - politično glasilo

Koroški

svetovnih in domačih dogodkov

ZA BIRMO
Najbolje kupite ure, nakit in
drugo pri urarskem mojstru
Gottfried Anrather
Klagenfurt, Paulitsgasse 9
Popravila takoj in solidne
cene.

LETO XI./STEVILKA 17

CELOVEC, DNE 30. APRILA 1959

CENA 1.50 ŠILINGA

Volikem in volilkam!

Na zboru krajevnih zaupnikov Narodnega sveta koroških Slovencev dne 28. aprila 1959 je bila odobrena naslednja objava:

Dne 10. maja volimo novi državni zbor, vrhovno zakonodajno oblast v Avstriji. Ni poslanci odločujejo v parlamentu o kulturni, socialni in gospodarski bodočnosti naše domovine.

nost vseh državljanov je, da se volitvam nikakor ne odtegnejo.

Narodni svet koroških Slovencev se je trudil za to, da bi slovenskim volilkem mogel za 10. maj priporočiti ono stranko v parlamentu, ki bi imela največ razumevanja za ustavno zajamčene narodno-kulturne pravice naše manjšine. Z obžalovanjem ugotavlja, da tega razumevanja ni našel pri nobeni obeh velikih strank. Sicer pa je Bog tisti, ki odloča o usodi narodov.

Preostajajo verski, socialni in gospodarski vidiki naše odločitve pri volitvah:

■ Avstrijska ljudska stranka zagovarja osebno svobodo in zasebno lastnino. Glede razmerja med državo in Cerkvijo (vprašanje konkordata), enakopravnosti zasebnega, versko usmerjenega šolstva in državne veljavnosti cerkvenega zakona (ženitve) je večina poslancev te stranke na Cerkvi naklonjenem stališču. Njena kulturna, socialna in gospodarska politika skuša izravnati preočitne premoženjske razlike med stanovi in si prizadeva za odpravo prevelikih ostrin v gospodarski tekmi poedincev in skupin. V posebnem se stranka trudi za uzakonjenje osnovnih pravic kmetijstva.

■ Avstrijska socialistična stranka zastopa načelo, naj je država po svoji socialni in davčni politiki v čim širšem obsegu socialni skrbnik državljanov in naj postane lastnik osnovnih proizvodnih dobrin narodnega gospodarstva. V socialistični državi sta osebna in gospodarska svoboda zapostavljeni.

VOLILCI IN VOLILKE!

Naše narodno kulturne pravice ostanejo prej ko slej glavni cilj našega skupnega prizadevanja. Ne smemo in nečemo pa prezreti dejstva, da so sedanje državnozbornske volitve predvsem dalekosežnega pomena v verskem, socialnem in gospodarskem pogledu. V tem smislu se tudi glasi letošnje pastirsko pismo našega škofa, ki pravi: »Vsak katoličan je v svoji vesti dolžan, dati svoje zaupanje samo tistim, ki z dejanji dokazujejo, da bodo varovali pravice katoličanov in Cerkve.«

Isto navodilo pa velja za nas tudi iz gospodarskih in socialnih razlogov. Zato volimo po naši vesti in politični zrelosti!

Narodni svet koroških Slovencev.

Nobenih glasov komunistom

Dne 13. aprila je vatikansko glasilo »Osservatore Romano« prineslo naslednjo odločbo najvišje kongregacije sv. Oficija: »Tej najvišji sv. kongregaciji je bilo zastavljeno vprašanje, ali smejo katoličani pri volitvah poslancev dati svoj glas tistim strankam ali tistim kandidatom, ki sicer ne izpovedujejo načel, ki bi nasprotovale katoliškemu nauku, včasih se nasprotno celo nazivajo kristjane, v resnici pa se vedejo s komunisti in jim s svojim ravnanjem dajejo pomoč.«

Odgovor? »Ne smejo tega storiti, kakor

je določeno v dekretu sv. Oficija z dne 1. julija 1949. — To odločbo je dne 2. aprila potrdil tudi sv. oče Janez XIII. in jo ukazal objaviti.«

Tako poročilo v listu »Osserv. Romano«. Dekret sv. Oficija z dne 1. julija 1949 pa pravi:

»Ali je dovoljeno se vpisati v kako komunistično partijo ali ji nuditi podporo...?«

Ni dovoljeno; kajti komunizem je materialistični in protikrščanski; njegovi voditelji pa, čeprav z besedami trdijo včasih,

da se ne borijo zoper vero, se v resnici, bodisi z naukom bodisi z dejanji, kažejo sovražne Bogu, pravi veri in Cerkvi Kristusovi.«

Kako je razumeti nauk Cerkve

Prinesli smo v našem prevodu celotno besedilo objave v vatikanskem glasilu, kakor so jo prinesli tudi mnogi drugi časopisi. Saj je dekret sv. Oficija izzval veliko pozornost po vsem svetu in je o njem časopisje obširno poročalo. Se razume, da so komunisti in razni odkriti in prikriti komunistični priganjači bili hudo prizadeti, saj jim je novi odlok stopil prav na njihovo najbolj občutljivo kurje oko.

Velja za vse in povsod

Ta odlok je sam po sebi zelo jasen in je bil brez dvoma potreben, da prepreči komunistom ribarjenje v kalnem. Vatikansko glasilo je dne 19. aprila še prineslo podrobno razlago, v kateri pravi med drugim, oslanjajoč se na papeške besede: »Volitve nalagajo težko moralno odgovornost, posebno kadar gre za izvolitev tistih, ki bodo dajali državi ustavo in zakone, med njimi tudi tiste, ki se tičejo posvečevanja nedelj in praznikov, družine, šole, zakramenta sv. zakona, pravične ureditve socialnih odnosov.« Vatikanski list z zadovoljstvom zaključuje, da je svetovno časopisje z izjemo komunističnega in temu sorodnega, razumelo, da ima odlok obči pomen: »Ne nanaša se samo na neko določeno deželo ali na neko določeno gibanje, temveč na vse dežele in na vsa gibanja, kjer se kotijo in vzdržujejo ideje o sodelovanju katoličanov s komunisti.«

Moskva zanika bolezen Hruščeva

Hruščev je veslal dve uri po Črnem morju v družbi generalnega tajnika Združenih narodov, so uradno objavili v Moskvi, da na ta način zanikajo vesti v svetovnem časopisju, po katerih je v zadnjem času Hruščev utrpel več napadov omedlevice zaradi srčne bolezni. Moskovski uradni krogi trdijo, da se bo Hruščev kmalu vrnil s Krima ob Črnem morju, kjer se nahaja na »oddihu« ter da se bodo na veliki paradi 1. maja lahko vsi prepričali o njegovem zdravju.

KRATKE VESTI

Prva proglašitev za blažene pod novim papežem je bila izvršena minuli teden v Rimu. Med blažene je bila prišteta ustanoviteljica reda sester sv. Cite, Helena Guerra, ki je umrla leta 1914. Slovesnemu obredu v stolnici sv. Petra je prisostvovalo več kardinalov in okrog tisoč sester iz reda, ki ga je nova svetnica ustanovila.

Zemlja se je tresla na Koroškem v nedeljo popoldne okrog 4. ure. Gugale so se mize, šipe so zvenketale in omare so se majale. Tudi na severnem Koroškem, Vzhodni Tirolski in Gornjem Avstrijskem so začutili precej močne potresne sunke.

Hitlerjevi govori grede kot tople žemlje pri peku zjutraj, poročajo iz Bonna, kjer je neka trgovina za gramofonske plošče dala v prodajo ploščo, na kateri je bilo več govorov Hitlerja, Göringa in Göbbelisa, nadalje Horst-Wessel-Lied ter več drugih koračnic SS in SA. Vsa zaloga tega blaga je bila v nekaj urah prodana in trgovec je moral naročiti novo pošiljko iz Amerike, kajti tam je neki tovarnar prišel na brihtno misel, da izdeluje take gramofonske plošče.

Iskanje tula z znanstvenimi aparati, ki se je vrnil iz vseirja, potem ko ga je posebna naprava ameriške rakete pognala nazaj proti Zemlji, je bilo ustavljeno, kajti najbrž je tulec padel nekam v pušče večnega ledu na Spitzberghih.

Z neke kmetije v Alžiru so oboroženi uporniki odpeljali tri evropske ženske: staro mater, in vnukinjo. Naslednji dan so francoske čete v bližini kmetije našle strašno iznakažena trupla vseh treh žensk, ki so jih uporniki po mučenju ubili. Borba v Alžiru pa postaja na obeh straneh vedno bolj nečloveška, tako, da so katoliški vojni kurati, ki služijo pri francoskih četah v posebnem pismu protestirali proti grozodejstvom francoskih vojaških oddelkov.

Pet malih otrok je rešil neki bivši angleški padalski vojak iz goreče stanovanjske hiše v Edinburgu. Pogumni mož je splezal po pročelju hiše do drugega nadstropja in od tam vrgel doli na raztegnjeno plahto dva otroka, naslednje tri pa je rešil po lestvi, ki so jo bili pristavili med tem naglo prihitevši gasilci.

Preiswerte Warmuth-Geschenke zum Muttertag

Sommerkleider in vielen reizenden Modellen, schon ab 59.—	Baumwolle, viele Dessins 9.80	Perlonstrümpfe in vielen Modelfarben und Ausführungen ab 12.50	Muster, viele Farben ab 9.80
Sommer- und Ferienröcke mit Gummizug, gemustert, ab 29.—	Türkische Kopftücher, in herrlichen Farben 11.80	Doppelpackung-Perlon, 2 Paar, sohlenverstärkt, auch nahtlos 28.—	Handtücher, gute Haushaltsqualität, mit Aufhänger 5.40
Sommerblusen aus gemustertem Batist, hübsche Fassung ab 39.—	Unterkleider aus Seidentrikot, alle Wäschefarben 19.80	Kräuselperlon in hellen Sommerfarben, elastisch! 18.—	Frottierhandtücher, mit farbiger Bordüre ab 8.80
Morgenröcke in sehr kleidsamen Fassungen ab 120.—	Perlon-Unterkleider, mit Plissee, Wäschefarben 35.—	Kräusel-Kniestrümpfe, hauchdünn, ohne Naht 19.50	Karierte Tischdecken, durchgewebt, echtfärbig 23.—
Makopulli mit 3/4 Ärmel in allen Farben 28.—	Wäschegarnituren aus reiner Baumwolle, in Farben 18.90	Baumwoll-Rippstrümpfe, mit Verstärkung 7.80	Nylon-Tischtücher, transparent, preiswert! 5.—
Pulli, ärmellos, reine Baumwolle, Modelfarben 19.80	Nachthemden, geblumt, aus Baumwollbatist 55.—	Perlontücher in vielen hübschen Modelfarben 10.—	Geschirrtücher, reine Baumwolle, mit Kante 3.—
Trägerschürzen, bunt gemustert, schon ab 12.— 9.80	Höschen aus Seidentrikot, Slipfassung 8.80	Organzätücherl, ganz besonders preiswert! 5.—	Sesselsitze aus Moltopren, mit Plastiküberzug 9.80
Atlasinschürzen, schwarz, mit 2 Taschen und Spitze 35.—	Büstenformer aus Atlas aus Wäschestoff 9.80	Seidentrikot-Handschuhe, durchbrochen, in Farben 17.50	... und die Grossauswahl in vielen freudebringenden Gaben in allen Abteilungen!
Kopftücher, einfarbig, besonders preiswert! 3.90	Taschentücher, aus gemustertem Zephir 2.50	Kleiderstoffe, in vielen neuen Sommerdessins ab 8.80	
Gemusterte Kopftücher, reine	Grosse Auswahl in Geschenckpackungen der Marke »IRIS«	Schürzendrucke, kleidsame	

WARMUTH-VILLACH

HAUPTPLATZ 22

Politični teden

Po svetu . . .

Herter — močna roka v šibkem telesu

Novi ameriški zunanji minister Christian Herter je po telesu šibek mož. Zaradi kroničnega revmatičnega vnetja mora pri hoji uporabljati bergle in ne more dolgo stati pokonci. Vendar je svojo novo službo začel z udarcem na mizo. V ostri diplomatski noti je zavrnil protest sovjetske vlade, ki očita Ameriki, da pripravlja vojno s tem, da opremlja armade atlantskih zaveznikov v Evropi z raketami in atomskimi orožji. Odgovoril je, da je to zadeva, ki zanima prizadete vlade in da se sovjetska vlada nima vmešavati v to posvebo tako dolgo, dokler so ta orožja namenjena obrambi. Sicer pa Sovjetska zveza sama na ozemljih svojih vzhodnoevropskih satelitov vzdržuje čete opremljene z raketami in atomskimi bombami.

V resnici je tako, da evropske države — članice Atlantskega pakta še doslej niso dobile nobene atomske bombe, kajti te imajo v rokah samo ameriške čete v Evropi. Glede raket pa gre za obrambne tipe na kratke razdalje, ki bi mogli kvečjemu zrušiti na tla sovjetske rakete in letala namenjena v Ameriko, njih dometna moč pa nikakor ne doseže sovjetskega ozemlja. Slučaj pa je hotel, da je to energično zavrnitev izrekel prav Herter, ki je kot pomočnik odstopivšega zunanjega ministra Dullesa veljal kot pristaš »elastične« ali gibke metode, to se pravi pogajanj. Novi ameriški zunanji minister je namreč mož, ki je bil dolgo časa v ameriški diplomatski službi, med drugim se je udeležil mirovne konference po prvi svetovni vojni v Parizu. Kasneje se je vrge v ameriško notranjo politiko ter postal guverner države (po naše deželni glavar) Massachusetts. Izkazal se je kot posebno okreten taktik, ki je znal navezovati stike in jih tudi gojiti.

Amerika na razpotju

Da bo pa ameriška zunanja politika v bodoče bolj gibčna, pa že kaže prvo Eisenhowerjevo zunanjepolitično dejanje, ki mu ga je novi zunanji minister nasvetoval: Ameriški državni predsednik je pisal Hruščevu, da bi se bilo treba najprej pogovoriti o postopni atomski razorožitvi, in predlagal, da denejo to točko kot prvo na bližnji sestanek zunanjih ministrov veseli v Ženevi. Sovjetska zveza je ta predlog odklonila in obdolžila Amerikance, da izživajo pri Berlinu, ker se ameriška letala ne držijo višine 3000 metrov, ki so jo predpisale sovjetske oblasti, ampak letajo po vseh višinah.

So to brez dvoma taktične poteze z obeh strani, da si zagotovijo kar najboljše položaje za pogajanja v Ženevi.

Mrzlične priprave za ženevsko konferenco: Na Zapadu . . .

Še pred 11. majem, ko se začne v Ženevi konferenca vzhodnih in zapadnih zunanjih ministrov, bosta dve predkonferenci zapadnih držav, prva v Washingtonu in druga v Parizu, da se zedinijo za skupno stališče proti vzhodnemu bloku v Ženevi. Trenutno sloga med zapadnimi silami ni posebno trdna, ker Nemci in Francozi zahtevajo energično zavrnitev vseh sovjetskih predlogov in vsaj ohranitev sedanjega stanja v Berlinu; dočim so Angleži za koncesije pri tej ali oni točki sovjetskih zahtev ter trdijo, da bo za to moč dobiti v zameno ugodnosti na kakem drugem področju. Tudi Amerikanci se v glavnem nagibajo k angleški tezi, kar pomeni, da bosta končno oba najmočnejša atlantska zaveznika prepričala ostale, da sprejmejo njuno za držanje. Je to pač ena izmed zakonitosti politike. Pomeni pa v danem primeru, da zapadnjaki ne bodo vztrajali pri zahtevi po zedinjenju obeh Nemčij in tudi glede Berlina utegne priti do kakih sprememb, seveda pri vsem tem gotovo ne na boljše za Nemce, kajti kazno je, da Moskva Vzhodne Nemčije noče spustiti iz rok, pa naj stane kar hoče.

. . . in na Vzhodu

Pa tudi na Vzhodu se pripravljajo prav resno na ženevsko konferenco. V Varšavi se je minul ponedeljek začela konferenca zunanjih ministrov Sovjetske zveze, Poljske, Čehoslovaške, Bolgarije, Vzhodne Nemčije, Albanije, Romunije in Kitajske, s čimer je konferenca dobila posebno močan poudarek. Trajala bo več dni, toda

sklepe je že vnaprej napovedal poljski minister Rapacki, ki je ostro obsodil »Adenauerjev režim« v Zapadni Nemčiji, češ da se pripravlja »na pohod proti Vzhodu«. Znova je predlagal ustanovitev »brezatomskega področja« v Evropi. Pozval je Zapadno Nemčijo, da se naj odpove atomskemu orožju in obljubil, da bi se mu potem odpovedale tudi Vzhodna Nemčija, Poljska in Čehoslovaška. Ni to taka huda žrtev, ker ga itak še nimajo. Slej ko prej je atomska oborožitev Zapadne Nemčije, ki so ji jo obljubili Amerikanci, jedro sedanje mednarodne krize v Evropi in od nje bo odvisno ali bo Nemčija ostala sicer deljena, a njen zapadni del bo prišel do atomskega orožja in s tem postal velesila prvega reda, ali pa se bo zadeva končala s kakim kompromisom, pri katerem bosta pa ostali obe nemški državi brez atomskega orožja, s tem pa tudi politični sili drugega reda. In to je najbolj verjetno, čeprav Bonnu to ni všeč.

Ženevska konferenca bo pa zanimiva še z enega vidika. Prvikrat se bo srečal zapadnonemški zunanji minister s svojim kolegom z Vzhodne Nemčije. Bonn bo predstavljal v. Brentano, Pankow pa neki Herr Boltz. Če se bosta hotela pogovoriti, bo to lahka reč, saj oba govorita — isti jezik. Oba bosta pa samo opazovalca in bosta smela govoriti, samo kadar ju bodo ministri velesil kaj vprašali.

. . . in pri nas v Avstriji

Volitve pred durmi

Z naglimi koraki se bliža dan volitev dne 10. maja. Razumljivo je, da vlada pravzaprav ne dela več, kajti vsi njeni člani so skoraj stalno na potovanju od kraja do kraja, iz ene zvezne dežele v drugo. Neumorno prepričujejo volilce, da naj njim dajo svoj glas.

Visoki obiski v deželi

Tudi na Koroškem imamo sedaj vsak dan visoke obiske z Dunaja, čeprav se še ni začela turistična sezona. Skoraj vsi vidnejši voditelji obeh glavnih strank, Socialistične in Ljudske, so že obiskali našo deželo in jo prepotovali po dolgem in počez. Prišel je celo sam državni predsednik, ki je otvoril novo centralo na Borovnici pri Galiciji. Kancler Raab je govoril v Celovcu in odmev njegovih besed

Odmevi koroškega vprašanja v svetu

Več velikih angleških, švicarskih in nemških časopisov je v zadnjem času izčrpno poročalo v Slovincih na Koroškem. Poda jama nekaj izvlečkov za naše bralce in za tiste, ki se zanimajo za to, kaj se o koroški manjšini piše po svetu.

THE TIMES, London, dne 18. aprila 1959

Iz Maribora, slovenskega mesta, ki je oddaljeno 10 milj od avstrijske meje, poročajo o demonstracijah, pri katerih so bili obkoljeni avstrijski tovorni avtomobili. Padali so protiaustrijski vzkliki kot protest proti najnovejšemu ukrepu Avstrije v sporu zaradi slovenskega šolstva na Koroškem.

Po tukajšnjih vestih je pri demonstracijah minulo sredo sodelovalo več sto oseb. Avstrijski vozači so se zavarovali tako, da so se zaklenili v kabine svojih tovornih avtomobilov. Zgleda, da nihče ni bil ranjen, tudi resna stvarna škoda ni bila prizadeta. Po istih poročilih policija ni posegla vmes.

Maribor leži na glavni cesti, ki jo uporabljajo avstrijska transportna podjetja in posreduje znatno količino prometa med Trstom in Gradcem. Izgleda, da so avstrijski tovornjaki šli skozi Maribor baš v času, ko so se ondoli vršile demonstracije in so zaradi tega zbudili posebno pozornost. Vendar je ta dogodek značilen za čustvovanje, ki so ga zbudile v Sloveniji omejitve dvojezičnega šolstva v južnem delu Avstrije. Te so tudi že izza jeseni zelo ohladile jugoslovansko-avstrijske odnose.

Po jugoslovanskih virih živi na predmetnem ozemlju okrog 100.000 Slovencev. Avstrijci postavljajo znatno nižje številke, oni tudi trdijo nadalje, da je celo še manjše število tistih Slovencev, ki vztrajajo pri zahtevi po dvojezičnih šolah, katere so bile uvedene pod okupacijo zapadnih sil — obenem z drugimi ukrepi za zaščito pravic manjšine — potem, ko je bil Tito pripravljen do tega, da umakne svoje čete s Koroške.

Glede izvedbe te šolske ureditve so bila sicer vselej mnenja različna, vendar ni prišlo do resnih nasprotstev, dokler niso lani nacionalistične organizacije v Avstriji začele močne gonje, da spravijo Slovence iz teh šol. To je kasneje vodilo k šolskim »stavkam«, ki so menda avstrijske oblasti pripravile do tega, da dajo »izbiro staršem«. Izid

je šel dalje, kot je bilo menda njemu in njegovi stranki prav. Pa o tem smo že poročali v prejšnji številki, ko smo citirali graško »Tagespost« o demonstracijah v Mariboru. Takoj za njim je prihitel podkancler Pittermann, da dvigne rdeči prapor s tremi strelkami in dokaže, da je tudi socialistična stranka v vsem prav tako kot vnetja za blaginjo avstrijskega ljudstva kot OeVP.

Na volilni fronti — nič novega

Kaj posebno originalnega si strankarski propagandni aparati v tem letu niso izmislili, le medsebojno obtlivanje koalicijskih strank z gnojnico korupcije je nekoliko prenehalo, kajti izgleda, da so oboji spoznali, da imajo od takega početja dobiček samo tretji, namreč nacistično po-barvani »neodvisneži« okrog FPOe in pa komunisti. Tako je FPOe izdala rdeče črni lepak, ki prikazuje dva mačka v dveh pozah, v prvi, ko se v zvrhani košari šilingov rdeči in črni maček na mile viže kraspa pred volitvami; druga slika pa ju prikazuje, kako se v tesnem objemu obli-zujeta — po volitvah. Da se pa FPOe tudi skomina po šilingih, pa seveda ne pove.

Tudi komunisti brenkajo na iste strune z več ali manj že precej obrabljenimi in zato malo prepričevalnimi verzmi.

Čemu je to dobro?

Tudi nacionalno vprašanje igra svojo veliko vlogo. Propaganda OeVP lepi na zidove plakate, na katerem je naslikano obmejno ozemlje in očita razne reči že mrtvemu Rennerju, neki vodilni predstavnik socialistov v deželi pa je izjavil, da stranka s slovenskimi organizacijami ni sklenila nobenih volilnih sporazumov. Gotovo zato, da se ne kompromitira pred nemško-nacionalnimi volilci, čeprav ti običajno itak volijo po nacizmu smrdeče kandidate.

Ta nacionalistična gonja je pri notranje-političnih volitvah še bolj smešna kot sicer. Kot da bi šlo pri teh volitvah za prestavljanje mejnikov! Prav tako je zabavna tudi sramežljivost glede stikov med socialisti in Slovenci. Vsem bi pa slovenski glasovi le prav prišli.

V resnici se vendarle gre za prav jasno določene vsakdanje interese vseh državljanov, brez ozira na jezikovno pripadnost. Kmetijski zakon čaka na uresničitev, treba je graditi stanovanja po mestih in večjih naseljih, odloča se o usmeritvi gospodarstva, med podržavljanjem in svobodno iniciativo in še o marsičem drugem. Sicer pa njihova glava — njihov svet, le posledice pa bomo čutili vsi.

še po izvenšolskih krogih. Dr. Tischler, ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu, je obravnaval vzgojno plat vprašanja: kako na vsem lepem poučevati otroke v nemščini, ko tega jezika sploh ne razumejo? Namen slovenske narodnostne skupine, ki se brez pridržka priznava k Avstriji, ni v tem, da bi nemško govoreče otroke poslovanjala (slawisieren), temveč le, da slovenskim otrokom zagotovi pouk v materinščini. Slovincem je popolnoma jasno, da je znanje nemščine potrebno, zato bi naj tudi v dvojezični šoli imela nemščina večji delež. V resnici sta bili doslej dve tretjini pouka v nemščini in ena tretjina v slovenščini. Predstavniki Slovencev so tudi opozorili na to, da so med prvoboritelji proti dvojezični šoli ljudje, ki so še dobro znani iz časa nacizma in so aktivno sodelovali med drugo svetovno vojno pri izseljevanju Slovencev.

List poroča, da so navzoči nemški novinarji večino teh navedb poskušali osporavati. Predvsem so poskušali vplivati na starše predstaviti kot »obžalovanja vredne posamične slučaje«. K temu list pripominja:

„Nerazumljivo pa je, da v tej debati nihče ni izrazil misel, da bi prav za Avstrijce imelo v sedanjem položaju poseben pomen, ako bi se učili katerega slovenskega jezika. Tehtali so vrednost nemščine in slovenščine v glavnem po številu ljudi, ki govorijo eden ali drugi jezik. Bilo bi zelo koristno ne le za Koroško in Avstrijo, ampak tudi za ves svobodni svet, ako bi bilo vprašanje koroških Slovencev rešeno v duhu pravičnosti za obe strani.“

„Basler Nachrichten, 16. aprila 1959

Ta švicarski časopis, ki ima svojega anonimnega dopisnika v Celovcu, in je doslej pisal dosledno v protislovenskem duhu, objavlja prispevek svojega slovenskega sodelavca M. Lovrenca, ki popravljata trditve velenemško razpoloženega celovškega dopisnika. Članek pravi uvodoma:

„Basler Nachrichten“ ne morejo imeti nobenega interesa na tem, da pospešujejo ponemčevanje koroških Slovencev, kajti švicarsko načelo je, da je treba manjšinam zagotoviti ne le enakopravnost, ampak jim celo dati „predprave“. Zaradi tega menim, da so mogli omenjeni članki v vašem listu iziti le zaradi neznanja resničnega položaja na južnem Koroškem.

Najnovejši avstrijski zakoni za manjšine utegnejo po svojem besedilu biti res nekaj čudovitega in širokogrudnega. Zelo demokratično zveni, da naj pač starši odločajo, ali naj njihov otrok obiskuje nemško ali slovensko šolo. Bilo bi tudi zares demokratično, če nemški Korošci ne bi bili to, kar so: namreč zagrizeni sovražniki Slovencev.

Res je, da koroški Slovenci žive „povečini v skromnih razmerah“, da so večidel gorski kmetje; vsak, ki gre namreč v mesto, zapade takoj ponemčenju. Prav to dejstvo revščine Slovencev, daje Koroščem nemškega porekla, ki imajo popolnoma v rokah gospodarstvo, možnost, da izvajajo na Slovence pritisk, ki se mu ti ne morejo upirati. Slovenske Korošce njihovi nemški sodeželani ne preganjajo morda zaradi tega, ker ne bi znali nemško (večina koroških Slovencev zna prav tako dobro nemško kot Korošci nemškega porekla), temveč zato, ker si sploh upajo izjavljati, da so Slovenci in pošiljati svoje otroke v slovensko šolo.

Ta pritisk je vsekakor bil tako uspešen, da je število koroških Slovencev v 100 letih padlo od 100.000 na 30.000 ali kot pravi vaš celovski dopisnik, na 10.000 duš. Pri tem pa so se oblasti posluževale vseh možnih ukani. Dočim se ponavadi ljudi šteje po njihovem maternem jeziku, jih v Avstriji štejejo z ozirom na njihov občevelni jezik. Koliko Retoromanov bi ostalo v Švici, če bi se morali izjavljati po občevelnem jeziku?

Nemški Korošci poskušajo poleg tega še naprej cepiti ostanke koroških Slovencev. Razlikujejo med „domovini zvestimi vindišarji“ in „nacionalnimi Slovenci“. Obojim je slovensčina materni jezik, toda za ponemčevalne namene je to cepljenje po „političnem prepričanju“ zelo priročno. Ta razlika pa se je pravzaprav pojavila šele po prvi svetovni vojni. Prej so se avstrijsko-nemški nacionalci zadovoljevali s tem, da so vse Slovence na Koroškem, Kranjskem in Štajerskem označevali kot „windische Hunde“.

Pisec nato omenja, da prav tisti nemški Korošci, ki so med zadnjo vojno počenjali grozodejstva nad Slovenci po Gorenjskem, sede danes v Celovcu in Beljaku in nekateri celo na odločujočih mestih. Zaključuje svoja izvajanja takole:

„Bilo bi pametno, ako bi se Evropa potrudila k nekoliko večji strpnosti. Kaj bi nemške Avstrijce stalo, če bi svojim slovenskim sodeželanom pustili njihov jezik in tega celo pospeševali? Tako si pri svojih sosedih ne bi nakopali slabega slovesa, da so zgolj predstraža nemškega imperializma in domišljavi zastopniki teorije o gospodski rasi. S tem bi tudi jugoslovanskemu komunizmu odvzeli možnost, da bi svojim podložnikom solil pamet, češ da bodo Nemci in Italijani navalili nanje, ako bi komunistična vladavina razpadla.“

„Deutsche Tagespost“, Würzburg, 21. aprila

Ta dnevnik iz Würzburga posveča izčrpno poročilo o tiskovni konferenci predstavnikov koroških Slovencev na Dunaju. Slovenski zastopniki so izjavili, da

„je odjava otrok od slovenščine v številnih krajih bila izvršena pod pritiskom nemško-nacionalnih krogov. Številni Slovenci so v gospodarskem pogledu odvisni od nemško govorečih koroških podjetnikov in veleposestnikov; ti pa so svoj vpliv izkoristili zato, da so svoje nastavljenice pripravili k odjavi otrok od slovenščine. Slovenski „Memorandum“, naslovljen na avstrijsko vladu, navaja celo vrsto konkretnih primerov vplivanja na star-

Ugledni koroški možje slovenskega rodu

(Iz zapuščine pokojnega prelata Valentina Podgorca)

Dr. Lambert Ehrlich

NJEGOVO DELOVANJE V CELOVCU

Iz Žabnic pod Sv. Višarjami sta prišla med Slovence dva goreča duhovnika in plemenita rodoljuba-brata Ehrlicha: prelat dr. Martin in vseučiliški profesor dr. Lambert.

Žabniška vas se zbira okrog župne cerkve kakor piščeta okrog koklje. Versko življenje se v takih krajih lahko razvija vse drugače kakor tam, kjer mora ljudstvo hoditi v cerkev ure daleč. Žabnice so bile takrat srečne, da so imele župnika, dušnega pastirja v pravem pomenu besede. Tega župnika, g. Lamberta Ferčnika ljudje kar niso mogli pozabiti in po njem je Ehrlichov zadnji fantek pri sv. krstu dobil patrona svetega Lamberta, spomin za vse življenje. Ehrlichova mama je bila vsaki dan pri sv. maši in pri vsem obilnem delu v družini nikdar niso opustili vsakdanjega rožnega venca.

Dva sina ugledne Ehrlichove družine sta postala duhovnika. Koliko ugleda je moral imeti duhovniški stan, da sta si izbrala gospoda Martin in Lambert za svoj poklic na svetu službo Gospodu! Naše družine so povečini revne in pri izbiranju poklica igra dostikrat svojo vlogo tudi misel, da se pride v duhovniškem stanu laže in ceneje do cilja. Oče Ehrlich pa je bil zelo premoten gospod in v njegovem proračunu stroški za študiranje sinov niso igrali nobene vloge. Zato je oba sinova privedel pred oltar resnični božji klic, pa tudi materina molitev. Nekoč, ko sta gospoda Martin in Lambert že bila mlada duhovnika, sta se sestala doma. Pride jima na misel, da pogledata med materine »skrivnosti«. Stopita v materino sobo, tam brskata v njenem šivalnem košu, listata v njenih knjigah, gledata njene podobice in odpreta njen molitvenik. Kaj neki mama ponajveč moli? Molitvenik se kar sam odpre in pokaže svojo najbolj obrabljeno stran: »Molitev za duhovnike« je bila tam in sinova sta spoznala, da mama moli pred vsem in ponajveč za svoja sinova Martina in Lamberta in za Lamberta največ, ker je bil »Lambertič« njen ljubljenec, njen najmlajši, najbrihtnejši, najpobožnejši, najljubeznivejši — nekaki Egiptovski Jožek.

V šolah

Ko so šli Ehrlichovi sinovi v šole, ni bilo misliti, da nadarjeni Lambert ne bi šel za duhovskim poklicem. Stvar pa je v Celovcu naletela na težkoče. Nemška ljudska šola za Slovence na Koroškem je bila naprava posebne vrste. Nemška šola za slovenske otroke, kakšen je mogel biti uspeh? Sad te ljudske šole se je kazal vsa-

kikrat, kadar je bilo treba prestopiti v gimnazijo ali realko. Lambert pride v Celovec k sprejemni izkušnji za gimnazijo — in pri izkušnji — pade! Tako se je godilo v Celovcu marsikomu: fantje so sicer padali pri prvi skušnji, ali potem v prvem razredu, ko jim je bilo mogoče priti v red z nemškim pravopisom in se navaditi na nemške učitelje, so se njihovi šolski uspehi nanaglo izboljšali.

Študiranje se je tako zavleklo za eno leto, potem pa je Lambert sijajno uspeval. Oče Ehrlich sina ljubljence ni silil v Marijanišče, poskrbel mu je izborno stanovanje pri stričnici škofa Funderja, gdč. Liziki Funder, ki je pozneje poročila zdravnika Tylka, čigar sin je pod vplivom Lambertovim vstopil v red oo. jezuitov. Lizika je imela na hrani še svojega brata, poznejšega dvornega svetnika Funderja. Vzgojna metoda izobraženega gospodične je vtisnila Lambertu nekaj mehkega in to mu je ostalo vse življenje. Bogoslovne študije je Lambert Ehrlich dovršil v Inomostu. Vmes se je podal v Rim, da se tam razgleda po širnem svetu. Studiral je v avstrijskem zavodu »Maria dell' Anima«, sklepne izkušnje pa je zopet napravil doma v Inomostu. Tukaj se je seznanil s tovarišem Angležem, saj so v inomoški kolegij prihajali mladeniči z vsega sveta. Ta tovariš ga je povabil na Angleško. Nekaj mesecev je bival v Londonu in ves čas je poslušal predavanja na slovitih univerzah v Oxfordu in Cambridge-u. Nato pa se je ustavil za nekaj mesecev še v Parizu, kjer je obiskoval znamenito univerzo Sorbonno.

Stolni kaplan v Celovcu

Po povratku v domačo krško škofijo je bil imenovan za mestnega kaplana v Celovcu. Mestne službe so dajale svojčas duhovščini veliko dela. Največ v šolah, potem pa seve tudi doma v dušnem pastirovanju. Ali zraven šole in dušnega pastirovanja je čakalo še drugo delo, ako je hotel duhovnik zadostno vršiti svojo nalogo. Vse povsod smo morali gledati, kako socialna demokracija lovi delavce z obljubami in grožnjami za svoj prapor. Misel socialne demokracije je bila nova in vsaka novost vleče otroke za seboj. Katoliška Cerkev je imela in ima tudi svoja socialna družbena načela, imela jih je, predno so nastopili socialni demokratje in komunisti, in jih ima danes, ter jih bo imela v vzorni meri, dokler bo obstajala, kajti vera nam daje nauke za življenje na tem svetu in za večnost. Zveličar je vabil k sebi vse, ki so s težavami obremenjeni in sveti Pavel se je že zavzel za sužnja Onezima ter je pisal gospodarju Filemonu: »Sprejmi ga, kakor moje srce!« Katoliški socialni nauk pravi:

»Dajte, in se vam bo dalo, polno zvrhano mero! Karkoli ste najmanjšemu izmed vas storili, storili ste meni!« »Bližnjega ljubi, kakor sebe, bližnji pa je vsakdo, ki tvoje pomoči potrebuje!«

Vprav v tej dobi se je tudi s katoliške strani posvečalo vedno več pažnje delavstvu in njegovim potrebam. Vse povsod so se ustanovljala katoliška delavska društva, prirejali so se poučni tečaji, predavalo se je in skrbelo za zabavo, do katere ima tudi delavec kaj pravice, pripravljale gledališke igre. Celovec je imel svoje delavsko društvo — ali bilo je le nemško in slovenski delavec tam ni slišal slovenske besede, predavanj ni dosti razumel in se zanje ni dosti zanimal. Isto je veljalo za Rokodelski dom.

Dr. Lambert Ehrlich je spoznal, da je treba slovenskega delavskega društva. Le kdor se je sam trudil s takšnimi društvi, ve, koliko je dela, koliko se zamudi časa, koliko je stroškov in žrtv. Delavec je pač otrok, siromak in s predavanji se ne natisi. Ehrlich je ustanovil ne samo društvo, marveč dom, kjer je slovenski delavec našel prenočišče in prehrano, zabavo in pouk, našel prijatelja duhovnika, ki mu je bil na razpolago vsak čas. Delavsko društvo je obstajalo do glasovanja l. 1920.

Priti do delavk pa je bilo težje. Večji del delavk je bilo zaposlenih v tobačni tovarni, kjer je bil vpliv socialne demokracije prehud. Ali po mestih so še druge vrste delavk, ki niso tako organizirane: služkinje.

Takrat so prihajala dekleta v mesto še skoroda šolarke, si poiskale službe, tam pa samotarije in bile prepuščene same sebi.

Dr. Lambert jih je iskal, zbiral in pridružil Delavskemu društvu kot ženski oddelek. Uredil je delavkam Bčlico, da hranijo in zbirajo. Služkinja, ki zna štediti, si v teku let lahko prihrani doto ali nekaj gotovine za stare dni. Kot kuharica ali hišna je oskrbljena s hrano in stanovanjem, od pičle plače še lahko nekaj da na stran za stare dni.

Še večjega pomena kot delavec in služkinja pa so bili za Slovence v Celovcu — dijaki. V Celovcu je obstajalo od l. 1889. naprej veliko Marijanišče za dijake, ki so si izbrali duhovniški poklic. Ali dijaki z duhovniškim poklicem morejo biti le manjšina, kaj potem z drugimi? Narod tudi te rabi, če hoče v življenju imeti katoliških mož: sodnikov, upravnih uradnikov, zdravnikov i. dr. Dr. Lambert Ehrlich se je misli poprijel, našel je dobrotnikov, zlasti je segel v svoj žep kanonik Vidovic. Kupljena je bila hiša v Ahaclevi ulici. Uradno ravnateljstvo je prevzel prelat dr. Martin Ehrlich, v resnici pa je podjetje vodil kaplan Lambert. Žal je bil takrat slovenski študent na Koroškem več ali manj siromak in za svoje vzdrževanje ni mogel dosti prispevati. Manjkalo je potrebnih dohodkov in zavod je le hiral, ker študentov ni mogel vzdrževati, kakor bi bilo primerno in potrebno.

(Konec na 4. strani)

Pod tabo Peca . . .

Trda so tla, na katerih miruje moje telo. Želja moje duše me je ponesla na grič, kjer moj pogled zajema vso Podjunsko dolino. V ospredju se lesketajo v pomladnem soncu snežni vrhovi Košute in Obirja, v ozadju pa pokriva vijoličasto-bela odeja podolgast širok hrbet Peca. Tu se moj pogled ustavi in moj duh pa plava čez polja, gozdove in jezera. Tam doli mi je tekla zibelka, tam sem prvič spregovoril besedo mati. In ti, gora, si v duhu vedno z menoj, tudi kadar sem daleč v stran od tebe, saj si mi spomin na dom.

In če bi te vprašal »Matjaževa Peca«, kaj si ti že vse doživela, kaj vse se je pod teboj rodilo in zgodilo, bi tvoja pripoved bila podobna potoku, ki večno žubori proti morju. Kdaj je že nosila tvoja dolina človeka? Že tedaj, ko je še trdi led pokrival tvoj vrh. V tvoji senci so že preprosti Kelti uživali svobodo. Nato so prišli bojeviti in mogočni Rimljani, ki so verovali v mnoge bogove, častili pečine, malike. A naš Gospod, edini pravi Bog je pripeljal Slované v tvojo dolino, ter jim to zemljo namenil za domovino. Tu so spoznali Njega in sprejeli Njegove nauke. In ti Slovani, Slovenci so ti dali ime Peč — Peca — Matja-

ževa Peca. Rod za rodom je iz stoletja v stoletje obdeloval to zemljo in jo oplemenitil s svojim znojem. Ta zemlja je zato in bo ostala slovenska. Tako poje pesnik o naši domovini, o naši zemlji:

Še vam bom dom in še vam bom ognjišče in še naj bodo širna polja moja sovragom vašim vsem pokopalščem.

Te besede veljajo posebno za naš slovenski narod na Koroškem, posebno pa ljudstvu pod Peco. Vsako leto pride v deželo nova pomlad in z njo novo življenje. Rastejo tvoji služabniki, Peca, rastejo vzgojitelji duš, naši duhovniki. Saj na tvojem vrhu, Peca, stoji križ. Naš človek ga je ponesel prek strmin in ga zasadil na tvojem vrhu, sebi za kažipot. Ob tvojem vnožju pa raste omikan rod, ki bo trden in stanovit v pravici, kot je trdna tvoja skala.

Pod tabo se rodijo igre, cvetovi kulture, se rodijo pesmi in melodije, ki bodo narodu drage ostale.

In ti slovenski fant, ostani zvest sebi in svojemu rodu, delaj dobro in bodi trden.

Slovensko dekle, ohrani v srcu to, kar sta te učili mati in babica. Nagelj, ki ga boš ti zalivala, naj ostane tudi vnaprej slovenski cvet.

Gr. H.

FRAN ERJAVEC:

235

KOROŠKI SLOVENC

III. del

Seveda so bili pa ti nasproti Napoleonu brez moči, ker med njimi samimi ni bilo nobenega soglasja in so bili tudi brez denarja. Nov položaj je nastal šele potem, ko se je zopet špustila v boj Anglija, kajti samo ona je bila s svojim denarjem zmožna finansirati novo bojno fronto proti Napoleonu.

Do l. 1803. je računal Napoleon z zvezo z Rusijo, a tedaj je pretrgal to zvezo nestalni car Aleksander I., poln skrajnih nasprotij, ki je včasih na zunaj ljubimkoval celo s svobodnimi idejami, vendar je ostal zakrknjen samodržec. V svoji nečimrnosti je gledal v Napoleonu nekakega svojega osebnega tekmeča, a njegovi nemški dvorni lizuni so ga proglasili za bodočega osvoboditelja Evrope. Častihlepje in nezadovoljstvo z Napoleonovo vzhodno politiko sta ga približali Angliji in sanjal je o koreniti preureditvi vseh evropskih mej. Začela so se dolgotrajna pogajanja, ki so se končala z rusko-angleško zvezo, konec l. 1804. sta se jima pridružili še Švedska in Napolitanska in pritrjevala jim je tudi Turčija. Toda Rusi ne bi mogli poseči v boj proti Franciji, dokler si ne bi zagotovili tudi pravice prehoda skozi Nemčijo ali Avstrijo.

V Nemčiji niso opravili Rusi ničesar, kajti južnonemške kneze so navezovala njihove koristi na Francijo in proti Avstriji, zlasti še, ker je samogoltna Prusija mislila zgolj nase in se ni brigala za koristi drugih nemških knezov. Na pruskem dvoru je bila vplivna stranka, ki je zagovarjala celo zvezo s Francijo. Dolgo tudi Avstrija ni hotela ničesar slišati o ruskih snubljenjih. Po lunevillskem miru je čutila ona največjo potrebo, da si zaceli svoje lastne rane. Nadvojvoda Karel je skušal pridobiti svojega nezaupnega brata za primerne notranje reforme in zlasti za to, da bi vendarle že dovolil svojim ministrom

ukrepati po njih lastnem preudarku in da bi se posvetovali o njih v ministrskih sejah. Dne 31. VIII. 1801. je bilo resda ustanovljeno posebno »državno in konferenčno ministrstvo«, ki naj bi vskladilo vse panoge državne uprave ter omogočilo njih preglednost, toda dejansko je ostalo vse pri starem. Tudi novo konferenčno ministrstvo je smelo stavljati le predloge cesarju in izvrševati zgolj njegove ukaze, kajti cesar se je še nadalje sam malenkostno vtikal v sleherno podrobnost in s svojo okorno nesposobnostjo onemogočal vsaka učinkovita izboljšanja. Za ozdravitev čisto razrvanih državnih financ ta nesposobni režim ni znal najti drugih sredstev kot poviševati davke, pristojbine in carine, kar je le še bolj oteževalo življenje državljanov. Da bi zadušil nastopajoče nezadovoljstvo, je cesar še bolj poostril cenzuro in policijski režim ter prepovedal vsaka tajna združenja. Edino nadvojvoda Karel je bil imenovan za predsednika dvornega vojnega sveta, kjer je skušal prenoviti armado, toda spričo žalostnega stanja državnih financ ni mogel opravičiti mnogo. Glede na to je bilo Karlu čisto jasno, da potrebuje država predvsem daljšega miru.

Navzlic temu je pa na Dunaju stalno rovarila močna vojna stranka s Starhenbergom in Stadionom na čelu, a najbolj vneto so spletkarili seveda ruski, angleški in švedski poslanik, pri čemer so igrale veliko vlogo tudi masne podkupnine na vse strani. Vkljub temu je pa cesar še v začetku l. 1804. odklanjal vojno, češ da mu »ni Francija ničesar prizadejala«. Bistveno je pa spreminila položaj Napoleonova proglasitev za cesarja, kajti na dunajskem dvoru so čutili, da bi moglo povzročiti to usodne posledice za nemški rajh in za habsburške dinastične koristi. S tem, da je sprejel Napoleon naslov cesarja in ne kralja, je dobila po dunajskem mnenju stvar evropski pomen, kajti zapad je poznal dotlej enega samega cesarja, dediča Rima in vsaj teoretičnega poglavarja krščanstva. Napoleon je pa s svojo proglasitvijo za francoskega cesarja to dostojanstvo nekako »nacionaliziral« ter mu odvzel univerzalnost. Jasno je postalo, da je

izgubilo »sveto rimsko cesarstvo nemške narodnosti« svojo notranjo vsebino, čim se je pojavil še en cesar. Tega so se na Dunaju dobro zavedali in, da ne bi odslej Habsburžani celo zastajali za Napoleonom, je proglasil s patentom z dne 11. VIII. 1804. tudi cesar Franc II. skupnost habsburških dežela za cesarstvo in sebe ter svoje naslednike za avstrijske cesarje (kot avstrijski cesar se je pa seveda imenoval Franc I.). V patentu je bilo še posebej poudarjeno, da ostanejo dotedanje deželne ustave še nadalje v veljavi in da ostane nespremenjena tudi dotedanja zveza avstrijskih dednih dežela z nemškim rajhom.

V Celovcu so razglasili ta patent z velikimi tridnevni slavnostmi dne 9. IX. 1804. On je pa za Koroško imel še druge in važne posledice. Z njim so bile namreč zvezane tudi nekatere upravne preureditve. Za Koroško je bila najvažnejša ta, da je vnovič izgubila svojo politično samostojnost in bila že dne 1. VIII. podrejena skupnemu štajersko-koroškemu guberniju v Gradcu. Izgubila je torej zopet svoje lastno deželno glavarstvo in razne urade, ki so bili z njim v zvezi (upravo kameralnih posestev, kameralno prokuraturo, knjigovodstvo i. dr.) in v deželi sta ostala vnovič samo še celovško in beljaško kresijsko glavarstvo. Ustroj deželnih stanov sicer ni bil spremenjen, toda ker v Celovcu ni bilo več deželnega glavarja, ki bi jim predsedoval in je morala dobiti zato tudi deželna pravda svojega lastnega predsednika, so obema ustanovama predsedovali odslej predsedniki deželne pravde (po vrsti: grof P. Goess, baron Ferd. Ulm in baron J. K. Schmidburg), dokler niso od l. 1822. dalje prevzeli načelstva stanov vsakokratni predsedniki novoustanovljenega notranje-avstrijskega apelacijskega sodišča (prvi je bil baron J. Krufft). Z dvornim dekretom z dne 13. XI. 1806. je izgubilo potem tudi mesto Celovec svoje dotedanje sodne pravice, ki so bile pridružene deželni pravdi, a celovškemu mestnemu svetu so ostali samo še politično-gospodarski posli.

CELOVEC

(šmarnična pobožnost)

Kakor že več let sem, bomo tudi letos imeli v Celovcu vsak dan v majniku šmarnično pobožnost. Letos bodo šmarnice v cerkvi novega bogoslovja (Tarviser Strasse 30), ob Lendkanalu, kjer je ob nedeljah slovenska božja služba.

Spored: Ob 7. uri zvečer bo rožni venec, nato kratek nagovor in litanije. Vsi slovenski verniki iz Celovca so k tej pri-srčni domači pobožnosti iskreno vabljeni.

BAJTISE

V sončnem popoldnevu nedelje 26. aprila je na naši vasi zavladalo živahno vrvenje. Belooblečene deklice s pajčolani in zlikani fantiči z znaki na prsih so v spremstvu botric in botrov oživali trg pred cerkvi in kar naprej so dovažali avtomobili udeležence redke cerkvene slovesnosti: škofovega obiska in svete birme. Da so to priložnost izrabili tudi prodajalci slaščic, spominkov in igrač in fotografari, se razume.

Po prihodu prevzvišenega škofa s Kapelice ob 3. uri je bil najprej pregled cerkve in nato spraševanje bajtiških šolarjev, ob pol petih pa slovesen sprejem. Nadpastirja

Dr. Lambert Ehrlich

(Nadaljevanje s 3. strani)
Bersaglieri

V Lambertu je bilo nekaj duha svetega Don Boska. V Celovcu je bilo v tistih letih zaposlenih veliko število Italijanov. Veliko se je gradilo in na veliko žgalo opeko. Otroci teh laških družin niso hodili v nobeno šolo in v nobeno cerkev. Dr. Lambert je zapazil potrebo: zbiral je fante k pouku na svoje stanovanje in v cerkev. Prihajali so, dokler jim je Lambert postregel z malico. Mladi družbi so gospodje nadeli ime »Lambertovi bersaglieri«. (Bersaglieri so vrsta italijanskih vojakov, po naše bi rekli »strelci«). Živahni so bili v gospodovi sobi, živi preveč v cerkvi, in kmalu se je župnik začel pritoževati, da je v cerkev prišel nemir. Končno je tudi Lambert uvidel, da vsega sam ne zmore in je to misijonarjenje opustil.

Delavski in dijaški dom je hotel Lambert podpreti z lastno ekonomijo in je v to svrhu kupil v Otočah (Waidmannsdorf) precejšnjo kmetijo. Ta ekonomija je gospodu povzročala več skrbi kakor dobička. Kmetija samo tam da nekaj zaslužka, kjer je gospodar sam z ljudmi pri delu.

Posrečila pa se je dr. Lambertu trgovina s papirjem. Pri papirju se menda zmerom kaj zasluži. Lokal za trgovino papirja so dobili pri Trabesingerju. In kar je glavno, našel je primerno osebo. Spretni gospod Vajncel je prevzel trgovino za papir in devocionalije, ki se je kmalu lepo razcvetela.

Pridigar

Gospod Lambert je slovel tudi kot odlični pridigar. Ni sicer govoril z močnim glasom kakor morebiti v dobi reformacije v Celovcu škof Martin Brenner. Kadar je govoril v mestni fari, pa so ga žene, ki si niso upale k pridigi, razumele še v deželni dvorcu. Gospod Lambert ni bil impozantne postave in tudi ni imel gromkega glasu. Pač pa je iz njegovih besed žarel ogenj notranjega prepričanja. On tudi ni govoril, ne da bi bil poprej premišljeval in se skrbno pripravil. Premišljevanje pa mu je dajalo zaklade svetih misli. Poslušalci, ki znajo poslušati, so prihajali od njegovih pridig ginjeni in prešinjani.

Gospod prelat Martin je tudi veljal za dobrega pridigarja. Pridigoval je s toliko vnemo, da je bil po vsaki pridigi kar ves moker. Nekoč so bili tinski farani poromali na Višarje. Ko se vrnejo, pride gospodinja gospodu prosto praviti, kako je bilo in da je pridigoval tam gospod Lambert. Gospod Martin vpraša kmetico, kako neki je gospod Lambert pridigal? Gospodinja mu odvrne: »A kaj vi! Gospod Lambert, ta zna pridigovati!« Brat Martin se je samo nasmehnil, kajti nevoščljiv na brata ni bil, kakor v nebesih angeli in svetniki ne poznajo zavisti, ker je enemu dano večje dostojanstvo kakor drugemu. Tudi zvezde niso nevoščljive, da je ena svetlejša kakor druga.

Prišlo pa je leto 1920 in usoda je hotela, da je dr. Lambert Ehrlich odšel s Koroške. Dolga leta je vzgajal kot vseučiliški profesor na bogoslovni fakulteti v Ljubljani duhovski naraščaj in oblikoval katoliško mladino na univerzi. Leta 1942 daroval svoje življenje na oltar Gospodov.

Pri nas na Koroškem

DOB PRI ŽVABEKU

(† Janez Mesner)

Zapustil nas je eden naših vrlih vaščanov. Rešetarjevega očeta, Janeza Mesnerja je Vsemogočni poklical s tega sveta v večnost. Po naši vednosti in naši sodbi je pokojnik bil veren sin matere sv. Cerkve. Dal je Bogu, kar je božjega, pustil bližnjemu, kar je njegovega. Besede sv. pisma: »Bil je ljub Bogu in ljudem« moremo obrniti nanj. Vzledna je bila njegova

Vabilo

Kmetijsko-gospodinjstva šola v št. Jakobu v Rožu vabi k zaključni prireditvi, ki bo letos dne tretjega majnika.

S P O R E D :

1. Pesem, gostom v pozdrav.
2. Dobrodošlica.
3. Venček naših.
4. »Izgubljena Marta«. Štiridejanka (J. Mlakar).
5. Govornikova beseda.
6. »Kapelica« (prof. Anton Nagele).
7. Rej Koroških dečl.
8. Naše najdražje: Rož — Podjuna — Zila!

Odrska prireditev se prične na šoli ob pol dveh popoldne. Razstavo kuhinjskih izdelkov, šivanja in ročnih del si boste mogli ogledati do 4. ure popoldne.

Zvečer ob sedmih pa bodo gojenke počastile šentjakobčane v tamkajšnji farni dvorani.

Za šolsko mladino bo prireditev še v soboto drugega maja, ob treh popoldne tudi v farni dvorani.

Znanci in prijatelji mladine! Prisrčno vas vabimo

GOJENKE

„Miklova Zala“ se je drugič poročila

Namreč prvič le v igri, kjer ljubezen med Mirkom in Zalo privede do vesele poroke pri Serajniku v Svatnah. Videli smo Zalo, ki jo je igrala gdč. Gabriel Mili, pd. Strdenova iz Leš, kot nevesto v igri v št. Jakobu in Globasnici. Toda po igri je bila pa še vedno dečka kot prej.

Lepo, pristrčno in doživeto je Mili podajala Miklovo Zalo, da smo vsi gledalci ob njeni usodi drhteli, se veselili in žalostili. Med gledalci pa je bil med drugimi »ledig« fanti tudi Božičev Polde iz Nonče vesi, učitelj Cvelč. Če takole doživeto podaja, mora imeti že pravo srce in bogato dušo, si je mislil Polde. Pa ji je kot Zali poklonil rdeče nageljčke. Ona pa radovedna, kdo ji tak pušljec da. In sta se spoznala. No, potem sta slišala drug o drugem dober glas, čutila sta, da v srcu vedno bolj gori in da ju Bog kliče v skupno življenje. No, in sedaj spomladi, ko je vse zacvetelo in ptički v gnezdih družinice ustvarjajo, je prišel čas, da si tudi Polde in Mili ustvarita svoje gnezdece. Zala se je torej drugič poročila, sedaj pa zares in za vedno.

Mili je iz Strdenove družine, kjer so vsi otroci sodelovali pri verskem in kulturnem delu farne mladine. Pepca in Tonček sta se že poročila. Tudi Mili je rada sodelovala pri farnih zadevah in je zadnje čase imela glavne vloge v igrah, zlasti se nam je prikupila kot mati v igri »Henrik govori viteza« in v zadnji igri »Revček Andrejček« kot Marička. Pa ni le igrala dobrega in zvestega dekleta, temveč je to res bila in smo jo prav zato imeli vsi radi. Zato je bilo njeno slovo od nas težko, kar je pokazala »večerja« pri Strdeni. Posebno nesrečen je bil Bidčev Hanzej, ko jo je kot France v »Revčku Andrejčku« tako rad imel, sedaj ga je pa zapustila in si bo moral poiskati drugo. No, pa Hanzej je tudi dobrega srca in je Zalo kot njen stric Marko rešil iz turške sužnosti in jo privedel h Mirku, pa je zato tudi sedaj spremljal Mili v Škocijan, kjer jo je prevzel njen pravi »Mirko«.

Poroka je bila v nedeljo, 26. aprila v Škocijanu. Zato, ker je tam pokopan bivši šentjakobski župnik, graditelj narodne šole v št. Petru, Matej Ražun in tudi ojet je bila tam. Rožani in Podjunčani

so se zbrali tam, kjer je deloval in umrl narodni voditelj in mučenec Vinko Poljanec. Poročno mašo in obred je imel g. prof. Silvo Mihelič, ki pozna ženina kot dobrega pevca in nevesto še iz gospodinjske šole v št. Rupertu. Prepevali so pri poroki nekateri pliberški cerkveni pevci. Za priči sta bila ženinov stric Jožef Hudl iz Šmihela in nevestin stric Jožef Sticker iz št. Petra.

K poroki je prišlo precej mladine iz št. Jakoba s svojo zastavo, pod katero se je večkrat tudi nevesta zbrala k verskim prireditvam. V imenu farne mladine je poročenca pozdravila gdč. Milica Zwitter. V imenu igralske družine je Habnarjeva Marta izrekla voščilo-deklamacijo, ki jo je za to priložnost sestavil preč. g. Anton Kuchling in jo zaradi globoke in pomenljive vsebine objavljam:

Draga naša Mili!

S cvetjem in petjem vstaja narava
v novo pomladno življenje.
Upanja polna zro srca v daljavo
mimo in skozi posvetna vrvenja —

Med cvetjem in petjem stopila
boš v zakonski stan — naša Mili —
Želi Ti v pomlad igralska družina:
Poletje, jesen naj srečni bi bili!

Bila si v resnici Marička.
Odločal ni grunt, ne volja očetna,
ne čast posvetna in nična,
ko si volila, da bila bi srečna —

Kot Zala veruj, zaupaj in molil!
Ljubezen Tvoja naj bo ovira,
da do najdražjega srca
ne splazi se zvita Almiral!

Zorela si mimo Ančke, Almiere,
v mater, ki trezno preudarja.
V nemar si pustila obzire,
ki svet v oltar jih postavlja.

Bog in — človek — Tvoj mož in otroci,
to trojna bo Tvoja naloga —
Če Bog zadovoljen bo s Tabo,
boš sreča otrok in soproga —

priprava na zadnjo uro. V velikem tednu je zopet prejel sv. zakramente, obhajal doma skrivnosti velikega tedna in na soboto po Veliki noči odšel s tega sveta k vstalemu Zveličarju v večni mir in pokoj.

Rajni je bil zares tudi ljub ljudem. Bil je priazen in dober. Vsakemu je rad pomagal v potrebi. Bil je skrben oče in zvest, pošten delavec.

Kar je hvale vredno, je rajni vkljub mnogim obljubam in vabam ostal zvest svoji materini govorici in svojemu narodu, dobro vedoč, da je to njegova sveta dolžnost.

Velika udeležba pogrebcev iz bližnje in daljne okolice je dala temu vernemu očetu, skrbnemu gospodarju in dobrohotnemu možu in sosedu in prijatelju čast, kakor si jo je pač zaslužil. Bog mu bodi za vse dobro plačnik, žalujoči družini pa tolažnik!

DOBRILA VES

(Vrana vrani oči ne izključuje)

V torek, dne 21. aprila je imel naš občinski odbor sejo, na kateri je razpravljalo o tekočih zadevah. Večino v odboru ima socialistična frakcija, kateri je tudi marsikateri mali in srednji kmet iz naše občine dal svoj glas, verujoč v zagotovila, da bo vestno skrbela za občinske interese. Na dnevnem redu te seje je bila tudi oddaja tesarških del za že itak preveliko šolo v Sinči vesi. Za to veliko delo se je prijavilo več mojstrov s svojimi ponudbami. Med njimi je bil tudi domačin Krasnik pa tudi mojster Krof z Blata se je potegoval za izdatno pogodbo.

Človek bi pričakoval, da bo delo dobil domačin Krasnik, ki se je ponudil, da bo vsa dela izvršil za vsoto 115.000 šil. Od tega bi pa dobila občina zopet nazaj 20.000 šil., ki bi jih ta obrtnik, ki ima sedež v naši občini, moral plačati v obliki davčin. Toda zgodilo se je drugače. Mojster Krof je bil — glej čudni slučaj — v svoji ponudbi za reci in piši 1.500 (entisoč petsto) šil. cenejši in tako dobil naročilo, občina pa je seveda izgubila vse, kar bi sicer dobila nazaj v obliki davka. Mojster Krof namreč plačuje davke v sosednji občini, na Blatu, kjer je on sam socialistični župan...

Ta primer zopet kaže, kako delajo s slovenskimi glasovi tisti, ki se sedaj zopet smukajo okoli volilcev, po volitvah pa bodo zopet poznali samo sebe in svoje strankarske tovariše.

Zvesta Bogu in soprogu,
narodu zvesta do biča,
vzgajala deco boš k Bogu,
v bičane narodne priče —

Kot mati pod križem vztrajaj,
dokler ni daritev končana —
Z možem, z otroki od mrtvih vstajaj!
Nevesta — Tvoja jesen naj bo
tisočkrat blagovana!

Začni vlogo igrati
na odru življenja v razcvetu —
Prepričaj, kaj more dati
Zala —
Marička —
Mati —
Bogu —
in revnemu svetu —

Pozdravil jo je v imenu igralcev tudi Bidčev Hanzej in ji izročil darilo. S pesmijo so voščile srečo tudi gojenke gospodinjske šole v št. Jakobu.

„Ojset“ je bila pri ženinovi sestrični v hotelu »Toni« ob Klopinskem jezeru, ki se je prav pred enim letom prisožila tja. Hilda je sijajna gospodinja in je bila zato za svate kar najboljše preskrbljena. O, saj je tudi brez rajanja lahko prijetna in vesela »ojset« in so svati obloženi z mnogimi dobrotami lahko že o polnoči šli k zadnji dobroti, potrebnemu počitku. Zato smo bili prav zadovoljni.

Premnogim čestitkam se pridružujemo tudi vsi, ki poznamo ženina kot učitelja, dobrega, vernega vzgojitelja in dobrega pevca in pa nevesto kot Zalo in kot igralko mnogih iger, s katerimi je farna družina nastopala po naših odrih. Želimo ji mnogo let srečne zakonske skupnosti, da bosta ohranjala narodu in Cerkvi zvesti rod Miklove Zale in predvsem tistega zaupanja v Boga in Marijo, ki ga je imela Miklova Zala.

Spomladi presajamo lončnice

Redki so ljubitelji cvetlic, ki bi vedeli, kako lončnice pravilno presajamo. Mnogim je to nejasno in se le težko odločijo za presajanje. Da moramo cvetlice večkrat presaditi, je sicer večini znano, ne pa tudi, kako in kdaj to važno delo izvršujemo.

Kdaj presajamo?

Znamenje, da moramo presajati, so mnoge številne koreninice, ki prodirajo skozi površino zemlje v loncu ali pa močno silijo skozi odvodnico na dnu. Dostikrat pa spoznamo to tudi po slabi rasti. V zadnjem primeru je največkrat posoda premajhna, redilne snovi pa, ki so bile v zemlji, so izrabljene. Pa tudi gnile in bolne korenine, ki so nastale zaradi čezmernega zalivanja, so lahko vzrok krmežljivosti rastline.

V kakih presledkih moramo lončnice presajati, se ravna po rasti rastline. Za lesnate rastline večinoma zadostuje, če jih presadimo enkrat na leto, sočnolistnate in hitrorastoče rastline pa moramo v teku poletja dva- do trikrat presaditi, vendar ne prej, preden se ne pokažejo koreninice ali če silijo skozi odvodnico.

Pomlad - čas presajanja

V tem času kažejo naše lončnice bujno življenje; rastline pa, ki so čez zimo mirovale, začno brstiti in delati nove korenine. S pričetkom nove vegetacije in tvorbe novih korenin se pa presajene rastline tudi hitreje vkoreninijo in vrastejo.

Največ naših lončnic ima v zdravem stanju prav čvrsto s koreninami prerastlo kepo, ki jo moramo pri presajanju zrahljati. Pravilno rahljanje in odstranjevanje tako imenovane »brade« pri presajanju premalo upoštevamo. Če to delo opustimo, se nova zemlja ne more sprijeti s koreninami v stari kepi; zaradi tega voda pri zalivanju odteka le skozi zunanjo propustno zemljo, kepa sama pa ostane suha. Posledica: rumeni in odpadajoči listi, krmežljava rast itd.

Zelo napačno ravnamo, če uporabljamo pri presajanju prevelike lonce. Zadostuje, če vzamemo le par centimetrov večje od prejšnjih. Majhno rastlino v velikem loncu ni samo čudno videti, temveč je prevelika posoda za rastlino tudi pogubna, ker se zemlja v taki posodi prerada skisa, preden jo morejo prerasti korenine. V tem primeru rastlina kaj rada oboli, posebno še, če neprevidno zalivamo.

Tudi cvetlice potrebujejo čistočo

Če presajamo rastlino v star lonec, je zelo važno, da ga pred uporabo dobro umijemo. Umiti pa moramo tudi črepinje, ki jih vložimo na dno za dober odtok vode, s katero zalivamo. Umivanje cvetličnih loncev ni potrebno le zaradi tega, da so za naše oko ličnejši, temveč je važno tudi za rastlino samo. Lonec preraste neka mahu

Zatiranje obadov

Odredba deželne vlade z dne 6. 4. 59, ki jo je izdal deželni glavar na podlagi zveznega zakona z dne 16. 12. 1948 glede zatiranja obadov pri govedu, vsebuje naslednja določila:

V letu 1959 je treba izvajati ukrepe proti obadom od marca do odгона živine s paše na vsem ozemlju Avstrije.

Živino, ki jo je napadel obad (Dassel-fliege), je treba umivati z »Derrispreparati«.

Razkuževanje živine naj poverijo okrajne upravne oblasti lastnikom živine ali posebnim razkuževalcem, ki morajo biti zanesljivi in se ravnati po strokovnih navodilih uradnega živinozdravnika. Lastnik živine je dolžan pri razkuževanju nuditi vso potrebno pomoč.

Razkuževalec mora s ponovno preiskavo po razkuženju ugotoviti uspeh prve razkužitve. Če ta ni bil zadovoljiv, mora razkužitev ponoviti.

Če lastnik goveje živine ugotovi, da je obad okužil živino, mora to takoj javiti županu. Navesti mora število okuženih živali.

Za razkuževanje živine, ki jo je napadel obad in jo razkužuje razkuževalec, mora plačati lastnik živali 5 šilingov za vsako žival.

Prekrške te odredbe lahko kaznujejo z globo do 1000 šilingov oziroma z zaplato do treh mesecev.

podobna rastlina, kar zelo škoduje tudi rastlini v loncu. Zemlja se polagoma okrog lonca skisa in koreninice pričnejo gniti.

Nove lonce pa moramo pred uporabo namakati nekaj ur v vodi, da se izloči v ožgani ilovici nahajajoči se soliter, in jih nato dobro osušiti.

Dobro je, da pri polnjenju pokrijemo odvodne črepinje s pestjo peska, kar pospešuje zdravje korenin. Vrh posode pa pustimo primeren prostor za zalivanje in da lahko kasneje pri bujni rasti damo vrh lonca še plast preperle gnojne zemlje. Končno moramo pri presajanju paziti še na to, da ne nastanejo v loncu praznine, in da se s tresenjem in rahlim trkanjem ob mizo zemlja tesno vleže in ospe okrog korenin. Največkrat jo moramo s prsti ali s primerno trsko zatlačiti v nastalo praznino med loncem in staro grudo. Zemlja se mora tesno oprijeti korenin.

Bolne rastline

Ako ugotovimo, da ima rastlina bolne korenine, tedaj je edina rešitev presaditev.

Rahljajte sedaj zemljo čim pogosteje

Ker je bila zima suha, je treba računati vigredi s sušo. Staro pravilo pravi, da je treba zemljo v takih slučajih kolikor mogoče pogosto rahljati, da ji ohranimo potrebno vlago. Najbolje je iti z brano preko posevkov in nasadov po vsakem dežju. Posevke in nasade smemo branati od takrat, ko so se obrasli na 3 do 4 liste pa vse dotlej, ko postanejo tako visoki, da bi jih z brano že polomili.

Prikladna je za tako brananje in rahljanje zemlje najbolj mrežna brana (Netzegge), ki je lahka in ne gre pregloboko v zemljo. Ta brana rahlja zemljo na površini in pri tem ne rani korenin

Ko vzamemo rastlino iz lonca, moramo iztresti vso skisano in pokvarjeno zemljo iz koreninske grude. Nato korenine ali grudo splaknemo s čisto vodo. Očiščeno koreninsko grudo pred presajanjem še temeljito potrosimo z drobnim peskom, ki pa ne sme biti moker. Pesek pospešuje zdravljenje in tvorbo korenin.

Lonce, v katere presajamo bolne rastline, vzamemo kolikor mogoče majhne, snažne in osušene. Zemlja ne sme biti gnojna, ampak peščena in lahka. Ko pa rastlina ozdravi, jo presadimo v močnejšo zemljo.

Ko so rastline presajene, jih še temeljito zalijemo, da se prst usede dobro med korenine in izpolni vse praznine. Nadaljnje zalivanje po presaditvi je nepotrebno, ker korenine še ne delujejo. Rastline vsak dan le narahlo poškopimo in po potrebi zasenčimo. Redno zalivati pričnemo šele tedaj, ko smo se prepričali, da so se začele delati korenine, kar rastlina sama pokaže z mnogimi mladimi poganjki.

posevkov. Če branamo vigredi z mrežno brano, pomagamo zemlji ohraniti vlago in onemogočamo plevelu bujno rast med posevki vse dotlej, da žito zemljo pod seboj popolnoma obsenči in tako samo zatira plevel.

Z mrežno brano gremo lahko tudi preko okopavin, to je krompirja in koruze. Delo z njo gre hitro od rok, ker je sorazmerno široka.

Dandanes je vigredno negovanje posevkov in nasadov z mrežno brano neobhodno potrebno in ga priporočajo kot ukrep, ki bo bogato poplačal to delo.

Pocenjena posojila za kmetovalce

Nujnost racionalizacije in dviganja proizvodnje našega kmetijstva je povezana z izredno veliko potrebo denarja. Sredstva za pospeševanje kmetijstva, ki naj bi jih nudila država v obliki doklad, so spričo napetega položaja v državnem proračunu na razpolago v vedno manjši meri. Številnim kmetijam spričo tega ne preostane nič drugega, kot da krijejo svoje potrebe po denarju z najemanjem posojil.

Sedanja obrestna mera bank pa je za kmetijstvo zavoljo premajhnega obrestovanja kapitala, ki je v obtoku v kmetijstvu, nedonosna. Zmanjšanje obresti posojil za kmetijstvo je zato zelo važen agrarnopolitičen ukrep.

Taka posojila z zmanjšanimi obrestmi nudijo kmetom v naslednje namene:

za izboljšanje kmetijske strukture, za naseljevanje poljedelcev in za gradnjo vodovodov v kmetijstvu, za gradnjo stanovanj za delavce v kmetijstvu, za dolgoročne investicije gorskih kmetov, za gradnjo silosov, za planšarstvo in pašništvo, za sadjarstvo in vrtnarstvo, za ustanavljanje škroplilnih skupnosti, za gradnjo gnojišč

in gnojničnih jam, za gradnjo tovornih potov in žičnic, za elektrifikacijo kmečkih obratov, za nabavo motornih mlatilnic, enosnih traktorjev s priklopniki na pogon, vlačilnih naprav, posipalcev hlevskega gnoja, hidravličnih naprav pri raznih vozilih, poljskih vozov z gumijastimi kolesi in naprav za prezračevanje sena, nadalje za nakup tbc in Bangove bolezni

VREMESKI PREGOVORI ZA APRIL

Če je april deževen, kmet ne bo reven.

Če v dežju drevo cvete, nikdar sadja ne daje.

Če češminje brhko cvete, rž rada bogato daje.

Svetega Jurija luža, o kresu suša.

Večkrat, kakor ima leto dni, aprila se vreme spremeni.

Haflinger na Koroškem že 30 let

Na Koroškem gojijo že 30 let z dobrim uspehom konje haflinger pasme.

Haflingerjeva domovina je Južna Tirolska. Po razpadu monarhije je Avstrija izgubila to področje in so si morali rejci te pasme poiskati primerna ozemlja v okvirju novih meja. Ugodna za rejo teh konj so ozemlja na Štajerskem in na Koroškem ter visokoležeče doline severne Tirolske. Na Koroškem je pričel gojiti haflingerje kmetijski svetnik Maresch na Humperškem gradu. Od tu so se razširili po vsej Koroški in počasi izrinili majhne konje drugih pasem iz Celovške kotline, Roža in še nekaterih drugih dolin severne Koroške.

Zveza rejcev konjev te pasme na Koroškem ima sedaj 463 članov. V vsej Avstriji je sedaj okoli 400 kobil z rodovnikom.

Rejci skrbijo za to, da ne pride do kakih križanj in ohranjujejo s tem čistokrvnost tega plemena.

Temu delovnemu in skromnemu konju pripada ravno v času naraščajoče motorizacije pomembna naloga v prvi vrsti na kmečkih srednjih in malih obratih. Povpraševanje po haflingerjih narašča iz leta v leto in je včasih že prav težko zadovoljiti potrebe izvoza. Načrtno vodstvo je zagotovilo haflingerju mesto tudi v bodočnosti. Mnogi ljubitelji in prijatelji tega lepega in pridnega konja se s hvaležnostjo spominjajo rejcev-pionirjev, ki se jim je posrečilo utrditi položaj tega praktičnega gospodarskega konja med ostalo avstrijsko konjerejo.

prostega goveda, za pogozdovne ukrepe, za nego gozdov, gradnjo gozdnih potov in izkoriščanje gozdov ter slednjič za izpolnitev mlekarstva in zadrugištva.

Ta posojila so razdeljena v tri skupine: posojila za agrarne investicije, agrarna izredna posojila in ERP posojila.

Pogoji za prejem posojila so pri poedinih vrstah posojil glede najvišje vsote, trajanja odplačevanja in obrestne mere različni. Vsekakor se ta posojila ne smejo uporabiti v druge namene, kot v tiste, za katere je bilo posojilo dano. Tudi vložitev prošnje za tako pocenjeno posojilo je vezana na gotove urade.

Spričo omenjenih dejstev svetujemo vsem interesentom, za ta posojila z zmanjšanimi obrestmi, naj se podrobneje informirajo pri pristojnih kmečkih zbornicah.

Napačno je...

1. Naročati in iskati sredstva za pomladno in poletno zatiranje zajedalcev šele tedaj, ko jih moramo vzeti v roke.
 2. Staro že rabljeno škroplilnico prvič vzeti v roke šele tedaj, ko je škropivo gotovo. Pred uporabo jo moramo pregledati in preizkusiti z vodo, da jo damo popraviti, če ne deluje dobro.
 3. Sadno drevje, ki smo ga sadili to pomlad, pustiti neobrezano. Če ne prej, ga vsaj potem, ko je drevje posajeno, obrežimo.
 4. Ob dolgotrajni suši pustiti na novo posajeno drevo usihati. Zaliti ga moramo vsaj enkrat na teden, kar zadostuje za teden dni in še več.
 5. Kolobarje okrog mladih dreves pustiti v travi. Sedaj je zadnji čas, da jih obnovimo in pokrijemo z vejami, če so v nevarnosti pred kurami.
 6. Ob mrzlem vremenu zalivati zvečer. Zjutraj ali v dopoldanskih urah zalivajmo, da se zemlja po vrhu osuši do večera.
 7. Zalivati po malem vsak dan, namesto temeljito in poredkoma.
 8. Presajati cvetačo, zeleno, paradižnike itd. na stalno mesto kar naravnost iz sejalnice. Te rastline moramo kmalu, ko ozelenene, na gosto presaditi (pikirati) na drugo gredico, da se okrepe in močno razvijejo. Potem jih šele presadimo na stalno mesto. Sedaj je čas za pikiranje.
 9. Sejati v mokro zemljo. Zemlja se mora spomladi najprej osušiti in nekoliko pogreti, potem je šele sposobna za obdelovanje in setve.
 10. Stara semena sejati, ne da bi jih preizkusili glede kalivosti.
- Take setve se navadno slabo obnesejo.

Nove določbe

Za kmetijske dodatne rente

Z zakonitvijo 1. novele k zakonu o kmetijskih dodatnih rentah se lahko sedaj okoristi s starostno rento še večji krog ostarelih kmetov in kmetic, ki doslej niso izpolnili predpogojev za prejemanje starostnih rent. Poslovalnica Zavarovalnice za kmetijske dodatne rente v Celovcu bo v prihodnjih tednih poslala v razne okraje svoje strokovnjake, da prihrani tistim kmetom in kmetom, ki želijo tozadevna pojasnila, čas in trud. Kdaj in kje bodo ti strokovnjaki uradovali, bodo sporočili v kmetijskem strokovnem glasilu Koroške kmetijske zbornice in po radiju.

Kmetje in kmetice, ki želijo imeti pojasnila glede dodatnih rent, naj v svojem lastnem interesu prej z dopisnico obvestijo Zavarovalnico za kmetijske dodatne rente v Celovcu (Landwirtschaftliche Zuschussrentenversicherungsanstalt, Klagenfurt, Fromillerstrasse 5). Zadostuje, da najavijo svoj obisk in pristavijo svoje polno ime in točen naslov.

Električne krušne peči, pralne stroje na ročni in motorni pogon, molzne stroje in stroje za posnemanje mleka, štedilnike ALFA, hišne peči vseh velikosti, kotle za kuhanje perila, gospodarske stroje vseh vrst, šivalne stroje, kolesa in vse nadomestne dele boste kupili vedno najceneje v trgovini

JOHAN LOMŠEK

ZAGORJE-ŠT. LIPŠ. P. Eberndorf

Na zahtevo ugodni plačilni pogoji, ceniki zastoj

Pismo dekletu

BODI POKORNA!

Krepost pokorščine je poglavitna in najvažnejša krepost mladih ljudi. Imenujemo jo krepost, ker jo kristjan vrši zaradi Boga. Kristjan namreč ni pokoren in podložen toliko zaradi svoje koristi, marveč zato, da Bogu ugaja in njegovo sveto voljo izpolnjuje.

Krščanska pokorščina ni lahka stvar. Pokorščina je krepost, ki si jo je treba s težavo priboriti. Človeku je sploh težko svojo voljo potisniti ob stran in se podrediti volji nekoga drugega. Človek je po naravi le preveč svojeglav in domišljav. Kdor se hoče v kreposti pokorščine vaditi, se mora sprijazniti z zatajevanjem in odpovedjo. Posebno mlademu trmoglavcu se zdi včasih kar nemogoče, da bi svojo trmo odložil in se podredil volji predstojnikov. Takemu bi lahko zaklicali:

Kdor sebe ukroti le,
najlepšo si zmago pridobil je.

Vadi se v tej tako važni kreposti pokorščine na ta način, da se svojim težnjam prostovoljno odpoveš in da se voljno podrediš tistim, ki ti imajo pravico ukazovati. Dokler si bila tako rekoč otrok, o kreposti pokorščine skoro ni moglo biti govora. Ubogala si pač iz pobožne otroške preprostosti ali pa zaradi pritiska. Odslej pa se izkaži za pravo kristjanko in bodi pokorna iz lastne volje, da bi na ta način Bogu ugajala in ljudem. Svobodna pokorščina ni nobena sramota zate! Nasprotno! Nobena stvar ni tebi bolj v čast kot svobodna podreitev pametni volji tvojih predstojnikov.

Ne dovoli, da bi te mogel kdo hujskati k nepokorščini in upornosti zoper tvoje starše in predstojnike. Kdor se tem zoperstavlja, se zoperstavlja Bogu samemu, ker so božji namestniki. Samo če bi kaj grešnega zahtevali, bi se jim morala upreti. Zakaj v takem primeru velja zapoved božja: Boga je treba bolj poslušati kakor ljudi.

Morda porečeš: saj vendar nisem noben otrok več, iz leta v leto sem pametnejša in izkušenejša. Kako dolgo pa naj še poslušam druge in ubogam? Na to odgovorjam: Dokler imaš učitelje, jim izkazuj spoštljivo pokorščino. In dokler imaš kakršnekoli predstojnike, jim izkazuj spoštovanje in pokorščino. To je volja božja in istočasno tebi v korist. Če se boš v mladih letih naučila ubogati, boš pozneje znala tudi ukazovati. — Posebno pa te opozarjam: Izkazuj dobrim staršem spoštovanje, pokorščino in ljubezen, dokler te Bog osrečuje, da starše še imaš.

Vedi in pomni: Tvoji najboljši in najzvestejši prijatelji so tvoji starši. Tudi ko boš že samostojna in ko ti bodo že sive nitke barvale lase, poslušaj rada nasvete si volasega očeta ali matere. V vseh okoliščinah je to zate najbolje, ker ti starši samo najboljše želijo.

Naš Zveličar, ki nam je učitelj v vsaki kreposti, nam daje prelep zgled pokorščine. Sv. pismo pravi o njem: »Jezus je prišel v Nazaret in bil pokoren svojim staršem.« — To je kratek stavek, ki nam odkriva Jezusovo mladostno življenje, a vsebuje bogat pomen in veliko vsebino.

Jezus je šel kot dvanajstleten deček za praznike v Jeruzalem, nato pa je do tridesetega leta stalno bival pri starših v Nazaretu. O dvanajstletnem dečku velja — ne o otroku — da je bil svojim staršem pokoren in nato vse do tridesetega leta, ko se je poslovil od roditeljev in začel javno delovati. S tem te hoče božji Zveličar učiti, da moraš biti svojim staršem prostovoljno pokorna tja do zrele starosti.

Jezus je kot Sin božji po modrosti in dostojanstvu svoje starše neizmerno prekašal. Kot prvega in najvišjemu v božji nazareški družini bi mu pristajalo, da bi vladal in ukazoval; njegovi starši bi ga nedvomno z veseljem ubogali. On pa je kljub božjemu dostojanstvu rajši hotel ubogati in biti podložen. Iz tega lahko spoznamo, kakšne neprecenljive vrednosti je pred Bogom prostovoljna pokorščina. Uči se od Zveličarja, da boš tudi ti pokorščino vedno ljubila in vršila.

Kdor po svoje prijetno lahko živi in se iz lastnega lončka mu jed kadi, je sam svoj gospod; a morda še bolj včasih si sam je suženj svoj. Kot sam svoj gospod le tisti velja, ki sebi ukazovati in ubogati zna.

Odmevi iz Št. Ruperta

Zaključek gospodinjskih tečajev za noben letni čas ni tako primeren kot za vrgred. Saj so ta dekleta-tečajnice kot pomladno cvetje, cvetje, ki obeta bogatih sadov. To vsi čutimo, zato se tako radi odpravimo v Št. Rupert ali Št. Jakob k razstavam in zaključnim prireditvam. Tam se nam ob vsem, kar slišimo z odra in kar vidimo v razstavnih sobah, pomladi srce. Navda nas novo upanje za narod ob dejstvu, da bo 30 do 40 novih, idealnih deklet zapustilo zavod šolskih sester in odšlo širok naš domovine vršit svoje poslanstvo.

Bogve, koliko nas je bilo v nedeljo 26. aprila v Št. Rupertu! Ze mopedov, motornih koles in avtomobilov je bilo vse polno pred samostanom in na dvorišču. Ljudi pa se je kar trlo. Dvorana bi morala biti trikrat tako velika, da bi vsemu navalu zadostovala. Tako pa smo se tiščali, se potili, a gledali in poslušali, da smo na vse drugo pozabili. Spored je bil pa že tako lep in pester zraven, da se kar čudimo, kje dobijo toliko novega. Saj je iz leta v leto lepša prireditev. Zelo veselilo nas je tudi, da so se točke sporeda tako hitro nadaljevale. To je bilo seveda potrebno tudi zato, da so ob štirih vse še enkrat ponovili; seveda spet ob polni dvorani.

Kaj smo slišali in videli v Št. Rupertu ste radovedni? Težko je to povedati. Človek moraš to enkrat sam doživeti, potem se take zaključne prireditve gotovo vsako leto udeležiš.

Po pozdravu gojenke, ki je izrekla dobrodošlico, so nam predstavile gojenke svoje delo v gospodinjski šoli. Pripravljale so na oder štiri kuharice v belih predpasnikih z lončki in kuhaličnicami in s tem pesmi povedale, kaj delajo. Seveda so poudarile, da je kuharica najbolj važna vloga, kajti vsak želodec, velik ali majhen, reven ali bogat, potrebuje hrane. Sledile so jim šivilje z belimi bluzami in nagubanimi krili ter centimetri okoli pasu. Povedale so, da služijo spodobni modi. V rdečih pikčastih rutah so jim sledile perice, ki so poudarile, kako važna je čistoča v hiši, ki jo posreduje tudi čisto perilo. Zadnje so prišle štiri učenke z zvezki in s tem potr-

dile, da mora vsaka gospodinja biti tudi bistrega uma.

Večer, ljubezen fanta in dekleta, je pričaral prizor »Pod oknom«, kjer smo ob narodnih melodijah doživljali prebujenje srca. Pa je bila ta ljubezen prikazana tako kot je prav in naj bi bila vodilo tudi naši mladini namreč: čista mladost.

Nato se nam je predstavil zbor gojenk s pevovodjem preč. g. Silvom Miheličem, ki ima talent šaljivega napovedovalca. Zapele so nam narodne pesmi žalostnih in šaljivih, iz različnih slovenskih pokrajin, občutno in ubrano. Nagradili smo jih z navdušenim ploskanjem.

Najbolj smo se nasmejali ob veselem rajanju, ko so pripovedovale z gibi in pesmijo, kdo vse jih je prosil za raj. Pa so vsi smrdeli, eden po smoli, drugi po dilah, tretji pa črnili in šele četrta, vrtnar jim je bil všeč, saj je dišal po vijolicah.

Zelo lep je bil prizor »Perice«. Na odru je žuborela voda s korita in perice so prale in pele. Pa je prišla mestna gospodična in se jim posmehovala, da niso moderne, ker niso napudrane in našminkane. Pa so ji povedale, da sonce šminka njih lica in voda pudra njih obraz. Za konec, ko je zvonilo »večernico«, so zapele v pozdrav Jezusu in Mariji.

Sledil je govor tajnika Krščanske kulturne zveze, prof. dr. Valentina Inzka. Vsebinsko prinašamo na drugem mestu.

Za zadnjo točko so nas gojenke presenetile z igro »Žena brez ljubezni«. Ta zelo vzgójna dvodejanka prikazuje, kako ena sama slaba knjiga lahko usodno vpliva na mladega človeka. Starši, predvsem moderni (v slabem smislu) nimajo časa za otroke, prepuščajo jih same sebi, slabi družbi in tako zaidejo. V tej igri hči bere slabo knjigo, ki jo je spisala mati, a tega ne ve. Zgubi vero. Pa dobra prijateljica ji pomaga spet na svetlo pot. Še mati najde k Očetu, k Ljubezni.

Vsa prireditve je dala vtis: mladina je lahko vesela, srečna in zadovoljna, če živi po krščanskih načelih. Letošnja prireditev in razstava sta spet pokazali, kako veliko poslanstvo vršita naši dve gospodinjski šoli šolskih sester.

Zvestoba in vernost - temelja zdravega naroda

Dr. Inzko na zaključni prireditvi v Št. Rupertu:

»Zopet smo se zbrali v domu šolskih sester v Št. Rupertu, da se pripravimo o vsestranskem delu naših vzgojiteljic-redovnic in gojenk Kmetijsko-gospodinjske šole. Pestro pripravljena razstava kuharskih in šiviljskih izdelkov je zgovorna priča temeljite strokovne izobrazbe, ki so je bile deležne gojenke tekom šolskega leta. Sestre pa se zavedajo kot služabnice Kristusove še v prav posebni meri tudi tega, da za življenje ni potreben le kruh, materialne dobrine, ampak globoka srčna, duhovna izobrazba, ki temelji na naukih Cerkve. Zato celotna vzgoja ni osredotočena le na gospodinjsko in gospodarsko znanje, ampak v isti meri na vzgojo deklet v plemenite značaje, v zdrave članice narodove družine ter človeške družbe sploh.

Tako vršijo sestre v Št. Rupertu in Št. Jakobu med nami že nad pol stoletja veliko misijo, katere dalekosežnosti se le redkokdo zaveda. Da imamo po naših vaseh še toliko dobrih in poštenih družin, ki vise z vso ljubeznijo na svoji zemlji, je zasluga v prvi vrsti tistih mater, ki so se vzgajale kot gojenke v gospodinjskih šolah častitih sester. V teh domovih moli in poje rod Miklove Zale v mili naši materinščini. Vendar ne zadostuje ugotovitev, da so naši domovi še stebri vernosti in zvestobe do narodovih svetinj. Življenje gre naprej. Marsikatera mati je že dovršila svoje poslanstvo, zdaj se je postarala. Roke so postale trudne in ne zmorejo več težkega dela. Vse moči je podarila zemlji in svojim. Roke zdaj sklepa v mo-

litev in prosi blagoslova za domačijo. Hiša potrebuje mladih moči. Naš pesnik je to osamljenost, zapuščenost izrazil z besedami: »Dom osamljen mi strmi v jutro sinje, zveste, verne si želi gospodinje.« Tudi gojenke so na svoje vabilo napisale te misli in s tem hotele povedati, k čemu jih je vzgajala in vzgaja gospodinjska šola: k zvestobi in vernosti.

Kmečka gospodinja mora biti zvesta — prvič — domači zemlji. Zemlja daje vsakdanji kruh. Ali mora priti šele do vojne, da ga znamo prav ceniti? Na svoji zemlji človek svobodno zaduhaš, čutiš se sproščenega, si v najtesnejši zvezi s Stvarnikom. Zemlja nas je skozi stoletja preživljala. V dobrih in hudih časih nam je ostala zvesta.

Gospodinja pa mora biti — drugič — zvesta tudi domu. Dolgo dobo je bila zibelka na častnem mestu v kmečkih izbah. Naši domovi torej niso bili pusti in zapuščeni, ampak jih je napolnjeval otroški jok in in otroško veselje, ob katerem so dobili nazivi mama in atej šele pravi pomen. Dom brez otrok ni dom, ampak hiša brez duše. Otroci šele dajo življenju staršev smisel, ob njih vedo, čemu delajo. Vem, da so zibelke poromale večinoma že na podstrešja in so jih nadomestili skorajda vsepovsod že vozički. Naj bi ob tej zunanji spremembi nikoli ne zavladalo po naših družinah mnenje, da je družina z več otroki dandanes nesodobna — nemožna in da moreš od življenja pričakovati

le tedaj nekaj, če ga do skrajnosti uživaš, pri čemer pa ti je otrok na poti.

Tako naziranje pomeni prelom z našo poštenostjo, z njim napovedujemo boj svojim domovom in samomori naši narodni družini. V naših gospodinjah in materah hočemo tudi v bodoče gledati ohranjenke, ne pa morilke življenja, čuvarice, ne pa razdiralke naših domov.

Gospodinja-mati pa mora biti — tretjič — zvesta tudi svojemu rodu in svojemu materinemu jeziku. Kako lep je naš jezik, kako te gane do srca »s'venja pesem«. Že naši predniki so jo prepevali. Ne bo zamrla v naših grlih, še manj pa v srcih, ki naj gore za rod, o katerem pravi pesnik: »Tu rod je moj, tu moj je kraj, tu živel rad bi vekomaj, ni kraja mi krasnejšega, ni ljudstva mi milejšega.«

Gospodinja pa naj bo — četrtoč — zvesta tudi sama sebi. Načela, ki jih je spoznala doma in kot gojenka v gospodinjski šoli za pravilna, bo kljub viharjem življenja, kljub raznim vplivom, morda celo grožnjam, ki pridejo nanjo z namenom izpodjedati njeno zvestobo idealom, branila v zakonu dosledno in pogumno. Dostojanstveno naj stopa tudi v bodoče žena našega naroda skozi življenje, prepričana, da bo družina duhovno zdrava le, če bodo mož in otroci videli v njej močno, neupogljivo, ljubečo spremljevalko v dobrih in slabih časih.

Če bo žena res zvesta zemlji, domu, rodu ter sama sebi, bo voditeljica, ne javna, skrivna, svoji družini, pa tudi svojemu narodu.

Dobra gospodinja pa mora biti tudi globoko verna. Le od oltarja, od križa sem izhaja moč, ki je potrebna za vršitev vsakdanjih dolžnosti.

Ob zvestih, vernih gospodinjah in materah narod lahko mirno zre v bodočnost.

Pozdrav

Kako smo vse vesele vas,
predragi gostje zbrani!
Želimo vam prijeten čas
zabave — tu v dvorani.

Pozdravljamo pristrčno vse,
kar gorkih src tu bije,
vsi bratje smo si in sestre —
vsem božje sonce sije.

In glej, pomlad nam zeleni,
v višine mlade misli dviga,
cvetlice trosi na ravni
in srečne zvezde vžiga.

O res, zato visok je čas,
ki zdaj ga mi živimo,
sam Stvarnik srčno ljubi nas,
mi Ga za moč prosimo!

Zato združimo se zdaj vsi
v dvorani v ven'c blesteči;
naj vsem v iskren pozdrav dehti
in k trajni bratski sreči!

(Deklamirala na zaključni prireditvi v Št. Rupertu Anči Steinbuh)

MALO ZA SMEH

Upravičen strah

Mati (mali Eli, ki se boji lajajočega psička): »Ne boj se, Elka, saj ti psiček ne bo nič naredil! Viš, kako maha z repkom?«

Elka: »A jaz se bojim drugega konca, mame!«

NAJVEČJA NEVARNOST

Vpokojenega kapitana največje britanske potniške ladje »Queen Elizabeth«, Williamsa, so povprašali časnikarji po njegovi najbolj nevarni dogodivščini na mnogih voznjah po morju. Williams je odgovoril:

»To je bilo nekoč na Atlantiku. Poveljnškega mostu nisem mogel zapustiti 32 ur!«

»Ali je zašla vaša ladja v kak orkan?« so vprašali radovedni časnikarji.

»To ne,« je odgovoril stari morski volk. »Ampak v moji kabini je sedela Američanka, ki se je hotela za vsako ceno z mano poročiti, pa je nismo mogli pregovoriti, da bi zapustila kabino.«

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Kdo nosi hlače?

ZGODBA Z DOMAČIH HRIBOV

Ona je bila Kogelnica, najmočnejša kmetica v fari. Grunt je bil njen. Ko ji je umrl prvi mož Anza, je čez leto in dan vzela Črnčevega Lenca. Ta drugi mož ni imel nobene besede pri hiši; bil je toliko gospodarja, da si je Jerca, njegova mogočna žena, svoj jezik obenj brusila. Pa ne, da bi kdo mislil, da je bil Lenc kak zabiti in počasen čohan; kaj šel! Bil je pravi hrust in z vsemi mažami namazan, le srca je bil bojzljivega in tako se je zgodilo, da ni nosil on hlače pri hiši, temveč ona, Jerca. Hudo je prenašal ženino komando, ni si pa upal ne besede črhiniti komu kaj potožiti razen sebi, kadar je na samem kje modroval, če je vedel, da nje ni blizu.

V ponedeljek po žegnanju je spet takole zase tožil:

»Prav res ne vem, kaj sem ji prizadejal. Ne mara me in ne mara. Ne vošči mi prijazne besede, ne pogleda me prijazno, kar dan na dan revka in bevka in godrnja in se krega. Sem mislil, če se na Kogelsko priženim, bom v nebesa prišel, pa so prave vice, če ne že pekel. Ko bi bil lump, bi nič ne rekel. Pa ne pijem, ne kvartam, vsak dinar ji prinesem domov, garam od jutra do noči, pa ji ni dovolji ne spredaj nê zadaj. Zmeraj in zmeraj jih čujem, pa svojega prvega moža mi kaže za zgled: Moj rajni, ta je bil mož! Ta je znal gospodariti in varčen je bil. Tedaj je bila prava komanda na Koglu. Vse je videl, nič mu ni ušlo, nobeno zrno ni šlo v zgubo. Take so njene litanije dan na dan — človek bi znorel ali pa obupal.«

Lenc še ni bil pri kraju, ko je vtaknila Jerca svojo rdečo glavo skozi vrata, stopila v izbo in obevsknila moža:

»Kaj pa ti tu počneš?«
»Malo tobaka si bom narezal, da mi ga ne zmanjka na polju.«
»A tako? Tobak si režeš? Turščica pa bo lahko čakala do božiča na polju in posli se bodo po senci valjali, ko vidijo, da nikogar blizu ni! Ježeš, kaj neki sem se pregrešila, da me je Bog s takim dedom kaznoval!«
»Čuj, stara, povej mi...«
»Kaj: stara? Mlajša sem ko ti.«
»Poslušaj, Jerca, saj delam od jutra do noči.«
»In ješ tudi od jutra do noči.«
»Vse storim, kar ti na očeh berem.«
»Drugo pa še povrh.«
»Nikoli mi ne privoščiš prijazne besede.«

»Se bi mi škoda zdelo za moj jezik.«
»Pa sem vendar tvoj mož pred Bogom in pred ljudmi.«
»Mevža si, butelj, Jurček neumni! Tebi bi bilo malo mar, ko bi šlo na gruntu vse v nič. Ježeš, še misliti ne smem, kako je bilo, ko je živel še moj rajni.«
»Ta je bil mož!« ji je Lenc segel predrzno v besedo.
»Kaj? Norce si boš bril?«
»Veš, stara, le pomagati sem ti hotel.«
»Pomagala ti bom že jaz. Moj rajni bi ti bil za zgled. Ta je imel komando.«
»Ta je znal gospodariti in varčen je bil. Na to si pozabila?«
»Še enkrat mi poskusi in me oponašaj.«
»Saj le poskušam, če sem si litanije zapomnil.«

»Pri tebi so vse litanije bob ob steno. Ti že pogleda nimaš pravega za gospodarja. Moj rajni, da, temu ni ušlo nič.«
»Nobeno zrno ni šlo v zgubo.«
Plesk! Plesk! je dobil Lenc na vsako stran po licu, da ga je kar pogrelo.
»To imaš za svoj jezik!« mu je zabrusila.

Tedaj je pogledal stari hlapec Miha skoz duri. Jerca se je obrnila zdaj k temu:
»Kaj pa ti hočeš?«
»Malo tobak bi si rad narezal. Mi ga je zmanjkalo.«
»Salabolt, dedi nemarni! Viš, tako ti je, če ni gospodarja pri hiši ali pa če je gospodar taka zeljeva mevža, kakor si ti. Vse bi si rezalo tobak, turščica pa naj zagnije na polju. Zdaj si bodo še dekletke tudi prišle tobak rezat. Marš, na polje, salabolska deda!«

S temi besedami je Jerca oba nagnala iz hiše. Ko sta bila že na varnem, je vprašal Miha kmeta:

»Lenc, ali te je nabila?«
»Ah, malo me je pobožala.«
»Na, jaz bi se lepo zahvalil za tako božanje. Ali veš, Lenc, ko bi jaz bil namesto tebe, jaz bi se ji ne dal tako!«
»Kaj hočeš? Je treba pač potrpeti.«
»Jaz ne bi. Pravi mož si zna pomagati.«
»Kako pa? Miha, ti si že bil na Koglu, ko je še rajni živel. Pa povej mi, ali je bil ta res tak vzgled in tako vseh čednosti poln, da mu ga ni para!«
»Pa še kak!« se je hlapec zasmel. »Veš, ta je ob belem dnevu spodaj v gostilni sedel, zjutraj je šel in na noč se je vrnil. Ko ga je potem polno glavo domov nosil, si ga že od daleč čul, ko je vokal in vriskal. Sprva, ko je tako prilomastil, se je ona zaletavala v njega in je jezikala in ga dajala, da bi se je bil človek ustrašil. On je

na vse rekel 'da' in le 'da', potem jo je kratko in malo zagrabil in jo je naklestil.«

»Kaj praviš?«
»Naklestil, ti rečem.«
»Ali je mogoče? Ali je res?«
»Kaj bi ne bilo res! To je pomagalo. Ona je postala pohlevna kakor ovca in kadar koli je prišel nakajen domov, ga je že na pragu čakala, lepo ga je vodila skozi lopo, da ni kakega žetarja zvrnil, copate mu je prinesla, kavo skuhalo in ga je sezula in slekla kakor otroka. Zdaj je njen 'moj rajni', ki ga ne more pozabiti.«
»Miha, če te prav razumem, meniš, da se iz lepega ne da kaj opraviti z njo, da ji je treba s hudim dopovedati, kaj je zakonska ljubezen.«

CUN - dolgi dan

Cun iz Hučoa je bil bogat. Veliko denarja je hranil v svoji blagajni. Pohlep pa mu ni dal miru. Kakor vsi bogataši si je tudi Cun želel še več bogastva. Niti v snu ni nehal razmišljati, kako bi povečal svoje premoženje. Nekoč je sanjal, da se je dan podaljšal za nekaj ur. To pomeni, da se je podaljšal tudi delovni čas njegovih delavcev. Kdo ve, o kolikih novih srebrnikih je Cun sanjal tisto noč.

Po tem snu je Cun dan in noč molil nebeškega gospodarja, naj zlije nanj svojo milost in podaljša dan. Na Cunovih njivah je bil že zdavnaj vpeljan dvajset-urni delovni dan. Med delom pa Cun ni dovolil svojim delavcem niti trenutka počitka.

»Delaj, delaj!« je vpil in žugal z bambusovo palico. »Pride čas, da si boš odpočil.«

Ko so delavci zvedeli, da namerava Cun podaljšati delovni čas, so se prestrašili.

Nekoč je med prvo stražo, zvečer ob devetih, prišel k Cunovemu domu popotnik, po obleki Hešan, čudodelni menih. Peljali so ga v hišo, posadili za mizo in pogostili. Ko je ostal samo s Cunom, je dejal:

»Tvojo lepo molitev so v nebesih uslišali. Nebeški gospodar je sklenil izpolniti tvojo prošnjo in podaljšati delovni dan. Zdaj zavis od tebe: Kolikor ur boš delal ti, toliko ur bo trajal delovni dan na tvojih njivah. Če izdržiš 23 ur, bodo tvoji kuliji na veke delali 23 od 24 ur. Toliko jih imata dan in noč skupaj. Ali se strinjaš?«

Cunov obraz je zardel od strahu, toda pohlep je zmagal.

Nekako bom izdržal, je razmišljal Cun. Če morejo moji kuliji delati 20 ur, bom tudi jaz enkrat izdržal vseh 24 ur. Jem

»Viš, zdaj si prav zadel. Verjemi mi, dokler ne vzameš palice v roke, te ne bo ne spoštovala ne rada imela! Ima trdo kožo. Trdo kožo pa — bolj ko jo strojiš in mažeš, mehkejša ti postane. Verjemi mi!«
»Ko bi človek to vedel, da me ne bo ubila, bi si še upal nad njo,« je dejal Lenc po kratkem preudarku.

»Če te ubije, te pač ubije,« je menil hlapec. »Bolje na hitro ko počasi.«
»Ali torej misliš, da bi se je lotil?«
»Le nič se je ne boji!«
»Prav imaš, Miha! Kaj bi se ball? Če bi me pa le ubila, na pogreb mi pa le pridil!«
Te zadnje besede je rekel Lenc, ko sta že stopila med posle, ki so obirali turščico. (Konec prihodnjic)

bolje kot oni, krepak sem, razen tega bom zase izbral lažje delo. Mučil se bom en dan, zato pa se bo na mojih njivah delalo po 24 ur, v najslabšem primeru pa 23 ur. Bogatejši bom od vseh.

Med peto stražo, okrog pete ure zjutraj, je Cun prišel z motiko na njivo. Stopil je do mesta, kjer so rasli arašadi in pričel kopati. Hešan se je usedel na zemljo blizu njega.

V začetku je Cun delal čilo, ko pa se je utrudil in skušal zravhati hrbet, je Hešan strogo zavpil:

»Delaj, delaj! Prišel bo čas, ko si boš odpočil!« Ni bilo izhoda, moral je delati brez oddiha. Komaj se je sonce rodilo, se je Cun že kopal v desetem znoju. Okoli njega se je zbralo ljudstvo: redko vidiš bogataša pri delu.

Cun bi rad zavpil svojim delavcem: »Zakaj stojite in ne delate? Motike v roke, pa ni mogel od utrujenosti. Samo z roko je zamahnil Hešanu: »Koliko časa je preteklo? Gotovo je že poldne.«

Hešan je pokazal na senco: Šele sedem je ura.

Cun ni imel več moči, vso je zemlja vsrkala. Ne koplje več on, gospodar, marveč njegov pohlep. Minula je še ena ura, motika mu je padla iz rok. Zrušil se je na zemljo in vprašal: »Koliko?«

»Še šest ur do polovice delovnega časa,« so mu odgovorili.

Tedaj je padel v nezavest. Odnegli so ga domov. Tisti dan na njegovih njivah ni nihče delal. A Hešan? Hešan je izginil. Vsi so dejali, da ga sploh niso videli.

Morda je res bilo tako. Toda ali je to sploh važno?

Od takrat so Cuna klicali le še Cun — Dolgi dan.

(Iz kitajskega ljudskega humorja)

JULES VERNE:

73

Potovanje na Luna*)

Tisti hip se je Diana vmešala v pogovor z glasnim lajanjem. Zahtevala je svoje kosilo.

— Oh! je dejal Michel Ardan, razpravljamo in razpravljamo ter pozabljam na Diano in Satelita.

Takoj je postavil pred psico zvrhano skledico piče, ki jo je ta z velikim tekotom pospravila.

— Vidiš, Barbicane, je rekel Michel, iz krogle bi bili morali napraviti drugo Noetovo barko in vzeti na luno od vsake domače živali po en par.

— Saj res, je odgovoril Barbicane, ampak prostora bi nam zmanjkalo.

— No, je rekel Michel, če bi se malo stisnili!

— Vsekakor, je odgovoril Nicholl, bi nam vol, krava, bik in vsi ti prežvekovalci na luni zelo koristili. Na žalost nismo mogli spremeniti vagona v kravji in konjski hlev.

— Ampak zakaj, je rekel Michel Ardan, nismo vzeli s seboj osla, samo majhne osličke, to pogumno in potrpežljivo žival, ki jo je tako rad jahal stari Silen? Kako imam te uboge osle rad! Najbolj zapostavljene živali vsega stvarstva so. Ne samo, da dobivajo batine, ko so živi, še po smrti jih ljudje tolčejo!

— Kako misliš to? je vprašal Barbicane.

— Glej ga! je rekel Michel, ali niso bobni prevlečeni z oslovsko kožo!

Gospoda Barbicane in Nicholl se pri tej »brihtni« opazki nista mogla zdržati smeja. Šele, ko je njun veseli tovariš nenadoma zavpil, sta utihnili. Michel, ki se je bil sklonil nad Satelitovo utico, se je vrznil in vzkliznil:

— Lepa reč! Satelit ni več bolan.
— Ah! je dejal Nicholl.
— Ne, je povzel Michell, mrtev je. Tole, je pomilovalno dodal, nam bo hodilo močno navzkriž. Bojim se, moja uboga Diana, da boš na luni ostala brez potomcev!

Nesrečni Satelit svoje rane ni preživel. Mrtev je bil, čisto mrtev. Michel Ardan je svoja prijatelja zbegano gledal.

— Kaj bomo z njim? je rekel Barbicane. Mrtvega psa ne moremo imeti še 48 ur pri sebi v vagonu.

— Seveda ne, je odgovoril Nicholl; pa saj se okenca odpirajo na zaklopke, ki se v hipu zaprejo. Eno lino bomo odprli in vrgli truplo ven.

Predsednik je nekaj trenutkov premišljal in dejal:

— Da, tako bomo tudi storili, samo silno previdno bo treba ravnati.

— Zakaj? je vprašal Michel.

— Iz dveh vzrokov, ki jih boš takoj razumel, je odgovoril Barbicane. Prvi je ta, da moramo izgubiti iz krogle čim manj zraka.

— Saj vendar ta zrak sami izdelujemo.

— Ne vsega. Samo kisik obnavljamo, moj dragi Michel, in pri tem moramo paziti, da

nam aparat ne proizvaja pretirane količine kisika, ker bi imelo to za naš organizem težke posledice. Kisik že obnavljamo, ampak dušika ne; dušika pljuča ne vsrkavajo in ostane nespremenjen. In dušik bi nam skozi odprta okna hitro ušel.

— Oh! Koliko časa pa je treba, da zalučamo ven tega ubogega Satelita, je rekel Michel.

— No, že prav, samo mečkati ne bomo smeli.

— In drugi vzrok?

— Drugi vzrok je ta, da silni mraz, ki obdaja kroglo od zunaj, ne sme prodreti vanjo, drugače bomo živi zmrzili.

— Saj je vendar sonce ...

— Sonce ogreva našo kroglo, ki njegove žarke vsrkava, ne ogreva pa praznega prostora v katerem plavamo. Kjer ni zraka, tam ni ne toplote ne svetlobe in kjer zadržujemo sončni žarki v prazno, tam vladata tema in mraz. Zato je zunanja temperatura samo temperatura, ki jo proizvaja izžarevanje zvezd in ki bi zajela zemeljsko oblo, če bi nekega dne sonce ugasnilo.

— Tega se pa ni treba bati, je odgovoril Nicholl.

— Kdo ve? je rekel Michel Ardan. No, pa recimo, da sonce ne bo ugasnilo; kaj pa, če se bo zemlja od njega oddaljila?

— Glej ga Michela! je dejal Barbicane, ki prihaja spet s svojimi čudnimi domislimi!

— Kaj? je povzel Michel, ali ne vemo, da je šla leta 1861 zemlja skozi rep nekega komete? Predstavljajmo si samo komet, kate-

rega privlačnost bi bila večja kakor privlačnost sonca: zemlja bi iztirila proti bloščemu nebesnemu telesu in postala bi njegov satelit; komet bi jo zavlekel v tako daljavo, da ne bi imeli sončni žarki na njeno površino nobenega učinka več.

— To bi se res utegnilo zgoditi, je odgovoril Barbicane, ampak posledice takega premika najbrž ne bi bile tako hude, kot misliš.

— In zakaj ne?

— Ker se na naši zemlji mraz in vročina lepo izravnavata. Za primer, da bi bil leta 1861 komet odvedel zemljo s seboj, so učenjaki izračunali, da bi bila v najvišji razdalji od sonca gorkota na zemlji res komaj šestnajstkrat večja kakor tista, ki nam jo pošilja luna in ki nima skoraj nobenega učinka, tudi če jo zgostimo z žariščem najmočnejših leč.

— No, torej! je dejal Michel.

— Počakaj malo, je odgovoril Barbicane. Izračunali so tudi, da bi v tem primeru zemlja v svojem periheliju, se pravi v najmanjši razdalji od sonca, morala prenesti vročino, ki bi bila 28.000 krat večja od poletne vročine. Toda ta vročina, ki bi lahko sama na sebi spremenila zemeljsko gmoto v steklo in vodo v hlape, bi nanižala okrog zemlje debel obroč oblakov, ki bi to neznansko vročino ublažili. Tako bi se mraz v apheliju in vročina v periheliju izravnavala in povprečna temperatura bi bila najbrž znosna.

(Nadaljevanje sledi)

Turbino elektrarne na Borovnici so pognali

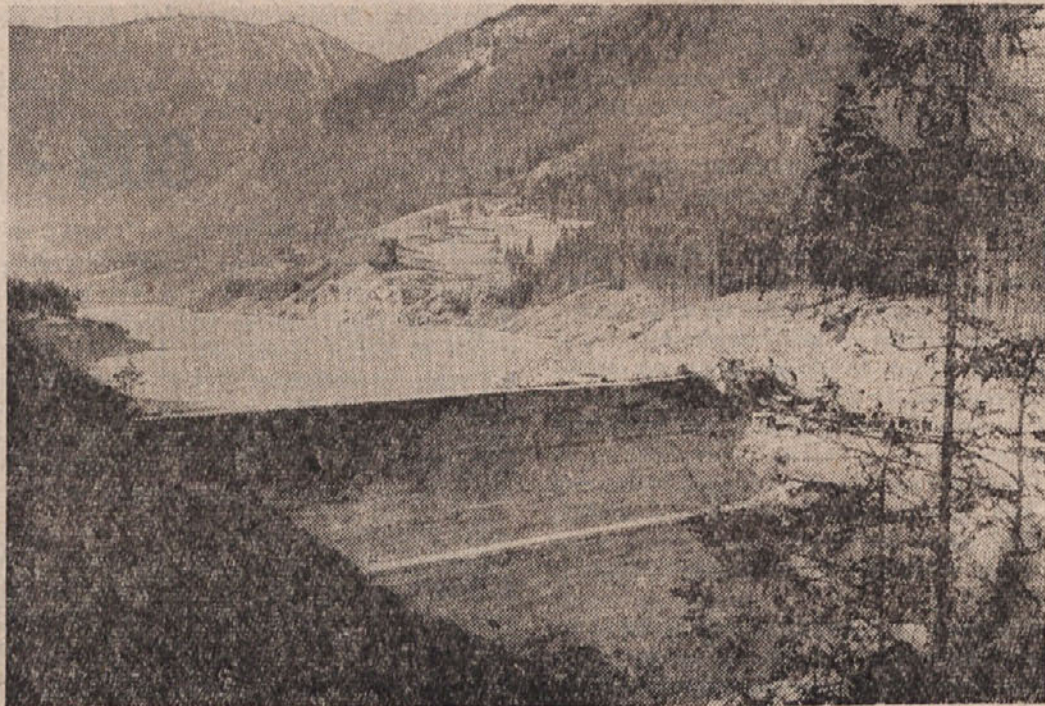
Minuli petek je v novi električni centrali deželne družbe KELAG ob Dravi pri Galiciji sam državni predsednik dr. Schärff v okviru posebne svečanosti pritisnil na gumb, ki je spustil vodo na turbine in voda, ki se je zbrala na jezu pri Hmelišah je pognala mogočne stroje, ki bodo odslej znatno prispevali k oskrbi Koroške z električno energijo. Z novimi napravami je izkoriščen nov vir energije, ki bo razsvetljevala, kurila in grela stanovanja ter pisarne, na štedilnikih kuhala hrano in v tovarnah gonila stroje.

Dne 1. julija 1957 so začeli z gradbenimi deli, je v svojem nagovoru dejal direktor ing. Jeran. Okoli šest kilometrov dolgi predel med Dravo in Hmelišami se je spremenil v živo stavbišče, kjer so delavci sekali gozdove, čistili strugo Borovnice, vrtali rove v nedelja gore, gradili ceste in dovozne poti. Blizu Apač je nastala pravcata tovarna na prostem, ki je izdelovala velikanske betonske cevovode, v katerih lahko krepak mož stoji pokonci in pri Dravi blizu Galicije je začela rasti stavba za turbinske stroje. Potok Borovnico so zajezili pri Hmelišah, in skozi goro sedaj vodijo cevovodi vodo k Dravi, kjer v strmim padcu goni turbine. Sprva so računali, da bodo stavbena dela trajala dve leti, toda ob naporih inženirjev, ki jim je bil na čelu dr. ing. Tschada in ob sodelovanju delavcev je bilo moč ta stavbni čas znatno skrajšati in tako so že v decembru 1958 bila glavna dela gotova in so mogli začeti s poskusnim obratovanjem. Stroški so preračunani na 103 milijone šil. Toda ta denar se bo bogato obrestoval, kajti električni tok je moč z Borovnice pridobivati pod zelo ugodnimi pogoji.

Na proslavi slovesnosti v strojni stavbi ob Dravi je bilo minuli petek zbrano vse, kar ima v naši deželi kaj besede in veljave, od deželne glavarja pa do županov okoliških občin. Slišali smo lepe govore

iz ust politikov, kako je treba pomagati temu delu dežele, ki je svojo zvestobo Avstriji izkazal v najtežjih preizkušnjah. Toda govori politikov gredo iz ust v zrak, ostane pa v tem primeru nekaj, kar je več vredno, ker je ustvaritev človeških delovnih rok in njegovega smotrnega razuma: nov vir energije. Južni del dežele je s tem prispeval nov delež k splošni blaginji v deželi, kajti prek električnega omrežja družbe KELAG bo nova elektrarna napajala vso deželo z električnim tokom.

Minuli petek pa je bil tudi praznik za delavce in inženirje, ki so pri gradnji sodelovali. Delo ni bilo lahko, kajti zime ob Dravi so bile hude in narava se ni pustila kar tako zlepa ukrotiti.

Pri Hmelišah je nastalo umetno jezero, v katerem se zliva voda izpod Košute in jo nosi Borovnica v dolino k Dravi. Odslej naprej v mirni dolini ne bo več žuborel potok, zato pa bo hrumela turbina.

Med Bilčovsom in Št. Iljem

Na Gurah, pri Sv. Luciji bo v četrtek, dne 7. maja, na praznik vnebohoda Gospodovega velik praznik. Že dolgo časa sem so govorili ljudje iz okolice, da se hočejo bolj potruditi za čast božjo. Začeli so gledati z zanimanjem na svojo majhno cerkvico, ki se vidi tako daleč tja doli v Rož. Saj menda zjutraj najprvo posije sonce prav na to cerkvico. Vsaj zdi se tako, če gleda človek od spodaj navzgor. Pri vsem tem zanimanju so rekli: kako lepo bi bilo, če bi imeli Marijo v naši sredi! Naj bi nas ona varovala pred hudim in naj bi delila svoj materinski blagoslov na ves Rož! Tako bi mogla biti še bolj resnična ona pesem: Ko zarja zjutraj se razgrinja, si moja misel ti, Marija...

Te lepe misli niso bile samo misli, ampak so ljudje šli na delo. Naročili so prekrasen Marijin kip naravnost iz Portugalske, torej iz Fatime. Ko je bil lansko jesen pater Jakob z našimi romarji tam, so Marijo pripeljali že s seboj. Celo zimo

je čakala na slovesen prihod na Gure. Med tem je v Mohorjevem domu v Celovcu delila mladini milosti svojih priprošenj. Vsak dan je klečalo okrog sto naših študentk in študentov pred njenim oltarjem. Sedaj naj bi prišla v hišo božjo, kamor je dokončno namenjena.

Ta dan bo slovesen. Ob pol sedmih zjutraj, kakor zgoraj rečeno, na praznik Gospodovega vnebohoda, se bo Marija ustavila v farni cerkvi v Bilčovsu. Med prvo in drugo sveto mašo bodo imeli priložnost priti k Mariji v Bilčovsu tisti, ki k Sv. Luciji ne morejo. Ob pol desetih bodo ponovno dvignili Marijo v bilčovski cerkvi in ob desetih jo bodo sprejeli pri Sv. Luciji. Pozdrav Marije bo ob garaži na Zgornji vesci, potem jo bodo nesli v procesiji med prepevanjem litanij v cerkev, kjer bo ostala za stalno.

Pri Sv. Luciji sami bo ta dan zjutraj že ob osmih sveta maša za tiste, ki bodo morali biti pozneje doma. Tudi bo tam priložnost za spoved, tako da bodo mogli romarji prejeti sv. zakramente. Po prihodu z Marijo bo druga, slovesna sv. maša in pridiga. Končno, res, kakor nalašč: prav v maju. Takrat ko naš narod časti Marijo, takrat, ko jo vsa narava slavi, prav takrat naj bi se vršila slovesnost njenega prihoda tudi k Sv. Luciji. Vse vas vabimo iz Gur in iz Roža: pridite, pozdravite jo od blizu.

Naslednje naj bi veljalo za motorna vo-

Danes se ob jezu na Borovnici nabira voda, kmalu bo nastalo novo jezero, ki bo vir in korist vsej deželi, bližnji okolici pa v kras, kajti inženirji so pri delih pazili, da so čim manj poškodovali naravno podobo kraja in še tam, kjer je to bilo nujno potrebno, so storili vse, da bodo rane kmalu zaceljene.

Gradnja elektrarne pa je pomemben dogodek tudi za okoliško prebivalstvo. Sprva je novodošle tujce opazovalo z nezaupanjem, saj ima v tem pogledu slabe izkušnje, ko pa jih je spoznalo, se jim je približalo. Minuli petek nam je eden izmed vodilnih strokovnjakov pri gradnji dejal, da tako dobrih ljudi, kot so tod okoli, ne najdeš zlepa.

Turbina ob Dravi teče in želimo ji gladek tek v dobrobit naše lepe koroške dežele.

KOTMARA VES (Kulturna prireditve)

Za god našega farnega patrona sv. Jurija, nas je farna mladina razveselila z lepo prireditvijo. Mlajša farna mladina je priredila igro »Zvezda repatica«, ki je zabavna in poučna obenem. Nauk igre je: živimo že sedaj v medsebojni slogi v soseščini, kot da bi pač živeli ob pričakovanju konca sveta!

Starejša farna mladina pa nas je iznenadila s spevoigro »Kovačev študent«, ki je žela splošno priznanje. Z užitkom smo poslušali lepe glasove. Spevoigro je uglašil režiser prireditve, organist Alojzij Hribar, ki mu gre vsa zahvala za veliki trud. Hvala tudi farni mladini, ki nam je pripravila ta duhovni užitek! Prireditve je bila tako dobro obiskana, da smo jo morali zvečer ponoviti.

Zdaj se pa veselimo že dekanjskega mladinskega dne, ki bo letos na god presv. Trojice na Macnu.

Filmska ocena

ZNAKI ZA OCENO FILMOV: I = priporočljiv za vse; Ia = priporočljiv za odrasle in zrejšo mladino; II = za vse; III = za odrasle in zrejšo mladino; IV = le za odrasle; IVb = za odrasle s premislekom; IVb = za odrasle z resnim premislekom; V = odsvetujemo; VI = odklanjamo; + ga priporočamo; ++ film je res vreden, da si ga ogledamo.

SINCA VES

Die Magd von Heiligenblut (IVa).

Kaiserball (III).

Liane, die weisse Sklavin (IVa).

ŠT. JAKOB V ROŽU

Sobota in nedelja, dne 2. in 3. maja 1959:

Geliebt in alle Ewigkeit (III).

Sreda in četrtek, dne 6. in 7. maja 1959:

Die Geierwally (IV).

DOBRLA VES

Sobota in nedelja, 2. in 3. maja 1959:

Hallo Taxi (III).

Sreda in četrtek, 6. in 7. maja 1959:

Das Glück kam von St. Leonhard (II).

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 3. 5.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 4. 5.: 14.00 Poročila, objave, pregled sporeda. — Za našo vas. 17.55 Poje mešani zbor iz Škofič p. v. Toneta Umeka. — TOREK, 5. 5.: 14.00 Poročila, objave. — Narodnogospodarski pomenek. — SREDA, 6. 5.: 14.00 Poročila, objave. Domači vrt. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 7. 5.: 7.30 Voščila. — PETEK, 8. 5.: 14.00 Poročila, objave. Dežela gora, dežela pesmi: Nižja Avstrija. — SOBOTA, 9. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.45 Malo srce, velika ljubezen!

ŽENITVENI OGLAS

Gozdni delavec, 32 let star, želi spoznati slovensko kmečko dekle primerne starosti v svrhu ženitve. Ponudbe pod »Srečno bodočnost« na upravo lista.

Posebna prodajna akcija za hladilnike! Tudi letos je možnost priložnostnih nakupov za gospodinjstvo in obrt pri Elektro Modritsch, Klagenfurt, Wiener Gasse, tel. 55-10.

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in damske klobuke

Grinzel

KLAGENFURT, Alter Platz 34

STROKOVNA TRGOVINA za dežna oblačila: Ballon, Popeline in Loden plašči ter Anorake. Sprejemamo tudi popravila gumijastih oblačil.

V. Tarmann

KLAGENFURT, Völkermarkter Strasse 16

Klavirje, pohoštvo

Franz Kreuzer's Wwe.

KLAGENFURT, Kardinalplatz 1

Vse proizvode JOKA-WERKE

**MÖBELHAUS
STADLER
KLAGENFURT**

Theatergasse 4

Das Haus der guten Möbel

4 Vorteile:

1. Riesenauswahl - über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Österreichs. Hartholzschlafzimmer von S 3.900
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto

GRÖSSTE AUSWAHL IN:

Polstermöbeln, Teppichen, Matratzen; Vorhangstoffe zu sehr mäßigen Preisen

SW-MÖBEL - VERKAUFSSTELLE

Beratung durch eigenen Architekten!

NOVO

NOVO

ŠMARNICE

„Marija nas kliče“

se dobijo pri Mohorjevi družbi v Celovcu. Stanejo 22.- šil po izvodu in poštino